Siet Bootsman (1934, Eenrum)

In deze bundel – *Het einde van die zomer* – haar beste *verhoalen en gedichten* over het Grunneger land, afscheid, relaties, reizen, karakters, plezier en verwondering over wat haar toevalt. Proza en poëzie in golden raand met een onderkoelde directe toonzetting.

Balans van een verrassend leven in sprankelend Gronings.

Ter Verpoozing, Peize
ISBN 978-9492546-62-3

t Èn van dat zummer

Siet Bootsman

t Èn van dat zummer

Grunneger verhoalen en gedichten

Siet Bootsman

t Èn van dat zummer

ISBN 978-9492546-62-3
NUR 300
Ter Verpoozing, Peize

© Siet Bootsman
Foto omslag & vormgeving: Gerard Stout
www.gerardstout.nl

Contact: gerardstout@kpnmail.nl

Druk: Biblion, Zoetermeer
uwboekingoedehanden.nl
Tweede druk: 2020
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm, digitale bestanden of op welke wijze dan ook zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

t Èn van dat zummer

Siet Bootsman

Ter Verpoozing

Wat beleef ik toch veul onderwegens.

Neudeboom

Ol neudeboom is vot. Stronk is stoan bleven. Achter ien toen ston e, vlak bie daipe sloot. Doar laag n plaank over. As kiend viel k der òf. Mit kreus op kop kroop ik te t wodder oet. t Hoongelach van femilie heur ik nog. k Haar wel verzoepen kind.

Tegenover boerderij aan meulenstreek haar vaarver Hut zien bedrief. Kiender kregen wel ais stopvaarf. Figuurkes van moaken. t Rook ook zo lekker. Dat ik noar Hut tou om wat te hoalen. Hai docht dat t veur pa was en gaaf mie n groot stuk mit ien broen pakpepier. Dat kwam nait goud, begreep ik wel. Schoon verlegen heb ik – nog gain zes joar - haile brud begroaven bie schuur. Gelukkeg, dat probleem was verswonden. Tot reken kwam. Pa noar vaarver tou.

"k Heb hail gain stopvaarf besteld".

"t Oldste wichtje het t ophoald", zee Hut.

Baaide kerels laipen mit noar kaant van schuur dou ze mie vonden haren. k Wees plek aan en boudel wer onschonden opgroaven. Of k straf kreeg wait k nait meer. k Loof t nait.

Nog zukswat Abbel dij k oet kelder stolen haar. Bie eerste hap brook mie n taand.

Zo as t zicht van toen oet over laand en zandweg blievend veranderd is deur t omwaaien van neudeboom, zo is deur onbedoulde maaldounerij wat glaans verloren goan van herinnering aan n verder goie kiendertied.

Lof

Noa t wegvalen van leste van generoatie boven onzent wordt n aantal femiliebouken herverdaild. Mooi winterkerwaai om dat aan t en van mirreg oet te zuiken. Swoare tas sleep k mit noar baank. n Steveg boukwaark komt mie ien handen: *De Bijbelse Geschiedenissen, in vertelling door W.G.v.d.Hulst en in tekening door Isings*. Te gouder geluk sloag k hom open en lees over Jonas dij op n rotsachtege heuvel te wachten zat tot t vrezelke gebeuren zol, over Amos de simpele schoapherder en viegekweker oet Thekoa aan raand van woestijn, over jonge koning Hizkia en schaar van zunnewiezer dij *achterwaarts ging*, over stille ludjevent Jeremia oet dörpke Anakot tussen baargen ien, over Daniël en zien kameroaden Sadrach, Mesach en Abed-Nego, over Nebucadnezar dij ien ainen krankzinneg wer en mit daaier oet t veld at, over Belsazar en haand dij *Mené, mené, tekèl, Ufarsin* op muur schreef, over Esther en ik wis nait meer dat Ahasveros dij s naachts altied meziek heuren wol nou vroug om veurlezen te worden en veurlezer pakte boukrol woar Mordechaï op ston, over de 47000 dij noa 70 joar ballingschap van Babel noar Kanaän trokken, aal mor noar t westen woar zun s oavends onder gaait. Dij vertraauwde verhoalen. Vibroatsie van herkennen.

Twijde bouk is zo meugelk nog dikker. Ollers heur biebel mit traauwtekst Exodus 33: 14,15. *Hij dan zeide: Zoude Mijn aangezicht moeten medegaan om u gerust te stellen?*

Toen zeide hij tot Hem: Indien Uw aangezicht niet medegaan zal, doe ons van hier niet optrekken.

Even verder vien k n onbekende foto van opoe Sietje woar k noar nuimd bin. k Heb t hoar aal n poar doagen opstoken net as zai. Ik liek op heur.

Etenstied is aal laang verstreken. k Moak n makkelk hapske kloar. Witlofsloa. Aai koken, abbel en augurk snieden, rezienen waiken ien kop thee, mandarijnen zuiken. Ik huzzel alles deur n kanner en neem t mit noar toavel ien koamer. t Smoakt goud, mor toch aans as aans. Hou dat komt zai k as k bord noar keuken breng. Witlofstroekje op aanrecht kikt mie vol verwiet aan.

t Is dudelk. Poar uur was k ien totoal aandere belevenswereld.

Gaans vlugt over

I. Blad

Hai belt op: “Wat dag is t”.

Schrik slagt mie om t haart. Ik dou of k t nait recht wait: “Vrijdag loof ik”.

“k Bin even verbiesterd. Koms nog?” vragt e.

“Begun aner week”, zeg ik.

Doezend gedachten vlaigen mie deur kop. Dat zien stem nait goud wil omdat stembanden oet nkanner drukt worden, dat kin k begriepen. Dat dij votdrukt worden omdat spieren en zenen der tegenaan komen, snap k ook. En dat dit weer komt omdat tumor groter wordt, ik kin t apmoal volgen. Mor woarom wait e nait wat dag of t is? Wat nou weer.

Oet stad vandoan is t hoast drij ketaaier rieden noar boerderij tou. Onderwegens zit k noa te denken. Zien aigen braif aan kiener het nait dudelk west. Ze schrieven weerom: “We hopen met jou op volledig herstel”. Mooi klinkt dat ien t Nederlands. Gedachte zulf komt wat stompzinneg over. Din mout ik heur mor ienlichten. As k ais begon mit regel: het lage land ligt tot de verre einder kaal. Van wel is dat ook weer? Nait mien aigen toal en ook nog n citoat. Wat dut n mins as e zo‘n braif schrieven mout? En din veurzichteg verder mit t bericht dat hai ien versneld tempo mit t leste stuk van zien leven bezeg is.

Der staait n ber ien koamer. Hai komt er nog wel oet. Geregeld kropt e op zolder. Doar het e shag en vloei bezied stopt. k Heb fotobouken van eerste twij joar mitnomen. Op ploatjes binnen beelden ien verstarring te zain van

hoast twintig joar leden. Hai springt over sloot en blift ien lucht hangen. Klompen stoan op raand van kwelder. Hond zit er noast. Prachteg, dij foto s, zegt e. Prachteg, dij tied, denk ik. Lang nait alles staait op portret. Haand ien haand noar komeet kieken. s Naachts is t om boerderij tou zoveul duusterder as ien stad. Schaiten mit ol buks. Ain keer perbaaiern. Kieken noar t verschil tussen wat ik bedoul en wat er gebeurt en dat verdiscontaaiern bie volgende keer. Peren schaiten. Ik roak t steeltje. Peer smakt ien t gras. Din joag k n gat ien boerenbuusdouk dij aan lien hangt. Hai het liefsere van t lachen. Sokken stoppen aan kaant van t hoes as hai aan t boeskoolplanten poten is. Woarom kon dat nait zo blieven….

k Goa wat voaker hen. Ain keer neem ik ludjevent mit. Ze kinnen kanner. t Is gain succes. Elk prat tegen mie of aander nait bestaait. Ik benzel ludjevent toen ien. Hai runt lina recta noar n stoapel stainen.

"Nait opkroepen", roup ik, "doar ligt hond begroaven".

Vent vragt: "Gaat hij dan doder?"

Der komt nog meer visite. Wie hemmen t over proemen. Der zitten gonnent ien diepvries. Of k jam moaken wil, vragt e. Ien keuken zegt kameroad: "Huifs veur hom gain jam meer te moaken". Hai zigt meer as ik. Nait te begriepen. Veureg joar om distied kon e nog ien bomen klimmen. Zedelingen plukken. Ik vong ze op en dee heur ien kist. Kreeg der baksege handen van. Natuur is nou weer net zo ver. Blad krigt kleur en vaalt straks òf. Veurbie is t blodeboezeroenenbloeskesweer. Truientied komt er aan. Ien dörp wil k kieken of er wat geschikts te koop is. Eerst n kop kovvie en din op stap. As k om tien over twaalf aanschieten kom binnen ale verhipte winkels dicht. Boudel ombadderijen. Eerst noar boerderij tou.

k Zet auto op t haim. Peerden binnen onrusteg. Over wat vrouger achterdeel was loop k noar t veurhoes. Roek ik n brandlucht? Hai is te ber oetvalen en tegen stoul aankomen. Stoul is tegen kachel aanschoven. Beklaaiding smeult. Mit veul muite krieg k hom ien t Gruine Kruus-ber. Wat n geluk dat winkels dicht waren. Nou zai k t wel. Dit komt nait meer goud. Ik mout t nou zeggen. Ik zeg t. Potlood en papier ligt noast hom. Zien stem het net genog klank:

"t Gaait mie net zo. Twinteg joar is nait niks. Bis altied ien mien gedachten".

Kiender komen over. Ze hoalen mie op as ze van t vlaigveld komen. k Wol mie op achtergrond hollen. As k heur dat e noar mie vragt goa k mit. t Eerste wat ze zeggen is dichtregel woar ik braif mit begonnen was. t Blikt dat n e-mailtje hom ienhoald het. Regel nait, t bericht wel. Der komt n nachtzuster. s Mörns liggen der wel elf peuken ien asbak. Van zuster. Zeun tilt pabbe sums even te ber oet. Ook even smoken.

Ien mien dreum vlugt n vuurpiel hoog ien lucht en spat oet nkanner ien n overdoad van kleur en geur. Ik schrik wakker. Zol e vot wezen? Ik broes noar boerderij tou. Hai is der nog. k Vertel over dreum. Stem let hom ien steek. Mit handen moakt hai n geboar van homzulf òf noar mie tou. Achter mie vragt dochter: "Zegt of schrift e niks?"Ik vertel wat k zai. Zuster zegt dat t nog wel twij doagen duren kin. Loat op oavend rie k noar hoes. s Naachts glidt e vot. Wiend is kold as wie nog n stukje mitlopen op zien leste raais. k Denk nait dat er nog weer blad aan boom komt.

II. Twievel

Onderwegens komen altied wel gonnent om haals. Mainste aindagskukens kroepen kregel te krat oet. Ien grode schuur kriegen ze n stee onner waarme laamp. Dat donzege gedoe, mooi goudje. Toch wil k nait meer mit om heur op te hoalen. Zes weken worden ze goud verzörgd. Din worden ze slacht. t Wodder ien sloot bie schuur is rood. Dat slachten dut e zulf. Mit handen dij ook hail veurzichteg n sprudder te t net over aalbeerns oet pulen. Handen dij mie vasthollen.

t Gaait erom of k hier wonen wil. Eerste hindernis is t woagenpad. Goaten binnen opvuld mit puun. Of je nou op fiets binnen of mit auto, t vaalt nait tou om n egoal spoor te vienden. Mor din ken je begunnen mit zegeningen te tellen: rust en roemte, hoge bomen om t boerderijke tou, n toen mit meer gras en gruinte as blomkederij, aaier zo te t hok oet, abbels, mandjeflotten en proemen bie de vleet. Proaten, lachen en doun mit zien baaident en nait zo neudeg ien dizze volgorde. k Wait aal nait meer wat aanlaaiden was – geheugen as n teems – mor op zeker moment liggen wie te vrijen ien t eerbijenveldje. Of all places. Gelukkeg haren wie riepe vruchten der net òfhoald. En dou n soepbord vol eerbijen mit n proeksel slagroom.

Er is n lap grond veur maais of baiten. En n stuk graslaand woar schoapen en peerden lopen. Toen van zuster en zwoager komt hier aan tou. Grode laifhebberij van apmoal is dij peerden. Op staal, ien t laand, noar keuren: hes der ien de wiede wereld gain idee van wat er bie dij beestenboudel heurt. Zilverslang is zien trotse bezit, n schimmel. Der is ook malheur traauwens. Schoapen oetbuuld en buurman kwoad. Laam verzopen ien t

woddervat. Hoefbevangenhaid, dat peerden werden wel ais ien snij zet dat ze minder last haren. Peerd dij nait ien trailer wil en hom tegen wand aanplet, ribben kneusd. Schepsel ien kolle, verzucht e. Groder drama mout nog komen.

Ik stel veur om n poar doagen op stap te goan. Kieken of dat wil. Vot? Over grens? Toch rieden wie n week of wat loader ien ol Ford deur prachtege natuurgebieden noar t hotel ien Antwaarpen.

"Is n echt bad bie", jubel ik.

"Bin k nog nooit ien west, dou k nou ook nait", zegt e.

Heregod, woar bin k mit op stap. Eerst het e nog nooit ien t boetenlaand west en nou wil e nait ien bad. Hai zel vrouger bie zien moeke thoes toch wel ien tob zeten hemmen. n Boer omproaten duurt te laang. k Draai kroan open, leg spullen kloar, trek mie oet en stap ien t waarme wodder. Aal dij tied moak ik tevreden geluden, zing en neurie wat. Hai komt om t houkje kieken, eerst nog ien volledige bepakken. Wat loader kikt e weer. t Goud gaait oet, hai komt er bie zitten. Zo vernuvern wie ons wel. As k al laang te bad oet bin en t wodder kold worden is zit hai der nog ien. Haar k dompeloar mor mitnomen.

Wie binnen weer thoes. Hai het peerden strieken loaten. Mörneten. Er is ain beschuut.

"Lus ik wel", zeg ik.

"Haar ik mie toudocht", zegt e.

Mie komt n plan ien t zin.

"Wie goan der om lötten", zeg ik.

Hai krigt wat papier en scheurt er twij stukken òf. Ik schrief noamen op. Hai mag trekken en leest mien noam op. k Pak t beschuudje. Veur k begun te smeren kiek ik

hom nog even aan. Wat hai ien mien ogen zigt wait k nait. Ien zienent gruit argwoan.

"Loat mie dat anere papierke ais zain", vragt e.

En natuurlijk heb ik doar ook mien aigen noam opschreven.

"Doe dikke duvel", ropt e. "Geraffineerd tot en met. k Haar t waiten kind".

En din monnen wie vrezelk lachen. t Was ook bedoulen dat e t vernemen zol. Aans was der niks aan west ja. Wie hakken beschuut ien twijen, elk n stuk.

Zwoager het aan t snuien west. Takkerij het e over òfrastern gooid. Der is taxus bie. Ale peerden hemmen der van eten en binnen zaik worden. Zilverslang dij n vooltje kriegen zol is dood. Wie binnen der kapot van. En was t nou mor gewoon opgeven aan verzekern. Zwoager lait hom ontvalen dat e hom aigelk nait verantwoordelk vuilde. En dou wer aansproakelkhaid betwist. t Is n rechtszoak worden. t Ging der op n duur om of zwoager redelekerwies waiten kon dat òfval van taxus gifteg is. Advokoat snuusterde jurisprudentie noa. Er was n soortgeliek geval. Peerdelectuur wer der op noalezen. Zeker, doar ston n woarschaauwen ien.Toch het t nog twij joar duurd veur der n gunstege oetsproak laag. Ik kreeg te doun mit n kerel dij bie vloagen verbidderd is. Dat hai toch elke zondagmörn noar zien zuster gaait te kovviedrinken kin k nait begriepen.

"Wat mout ik aans", zegt e. "t Is mien ainegste familie".

Bie weer zo'n treurege òflevern van t verhoal wordt t mie te maans.

"Kom", zeg ik. "Wie gooien n bakstain deur t glaas".

Zien gezicht ontspant. Even zai k weer dat jongensachtege van ien t begun.

Aal dij tied gain aigen peerd, gedachte is ondroagelk veur hom. Hai zöcht en viendt n aander peerdje. Doar het e nait veul wil van had. Op n mörn lag dij dood ien t laand. Hartaanval. Kedoaverbak is gain optie. Der komt n grode woagen van t destructiebedrief. Onbekend mit situoatie zit chauffeur te manoeuvreren.

"Het ken net", ropt hai.

t Is n Vrais, dus t kin nait. Mit tractor wordt peerd noar vaste weg sleept.

"Op n dekklaid of zo?" vroag ik.

Nee, gewoon over robbelege ree.

k Wait nait of k hier wel wonen wil.

III. Contact

Bie eerste òfsproak ien stad stukt hai mie oet hou k rieden mout om bie zien boerderij te komen. k Kin t nait vienden aal is t nog zo. Ien telefooncel bie dörp bel k hom.

"Doar blieven. Ik hoal die op", zegt e.

Even loader komt zien widde Ford er aan broezen. Smui en jongensachteg springt e te auto oet. Tenger postuur, open gezicht, t hoar verward op kop. Doar en din gebeurt t. Vonk dij overvlugt.

Ainmoal op stee komt alles mie bekend veur. Ik snoef en dou: muurblommen, opdreugend gras, hoagedoornheeg, mis. Wie hemmen hail wat te proaten. Hinterdetwinter. t Project van Riekswodderstoat achter diek is òflopen. Hai zöcht aner waark, bedriefsverzörgen of zo. Geld is nait te roem. Stoadeg aan leer k hom kennen. Vat vol tegenstriedegheden.

Gedichten van Guido Gezelle kin e te kop oet.

Lezen dut e, behaalve 50 km-bordjes ien dörp.

Eerabbels kookt e ien schil. Wat n gepuul aan etenstoavel.

Maint dat dingen hom aandoan worden. Zigt zien aigen rol nait.

Tilt hond over vring. Mie nait.

Altied hikhakkerij mit t ol minsk.

Gaait hoast elke zundag noar kerk.

Verget tied en veuraal as er n proader is.

Op Oljoarsoavend mit n ol melkbus en carbid ien de weer. Ik ook.

Stelt t richeltjen oet tot er vij vot is.

Zet n brudse hen op aindeaaier. Klok haildaal oetstuur as kukens ien drinkensbak zwemmen.

Geft mie n deuske mit op raais. Zit n kloaverkevaaier ien.

Wil elk en ain te vrund hollen.

Vlugt ain keer mit koar van misplaank òf. Dus greep ter bie.

Liept as e hond begraft.

Begript t vraauwvolk.

En ik? Of ik vernuimd bin wil e waiten. Zeker. Ien zuvere òfwizzeln komen noamen Sietje en Martje veur van zo'n 1700 òf. Bie hom is t Jacob Haarm, twij noamen dij omdraaid worden bie nije generoatsie. Zienent kört e òf.

Gloazen bounen mit kopstubber. Dat liekt mie wat tou. Bie t noaspoulen nap nait snappen loaten. Leerlap loat k zitten. Din goa k ien zun zitten te boondjes strupen. Hai is aan t schovveln. t Is waarm. Boezeroen en hemd gooit e oet.

"…he was naked to the hips…utterly unaware…his slender loins…"

Lady Chatterley's Lover: hai staait hom te wassen bie put. Zai kikt. Eefkes. t Dut heur wat. Ze runt vot, t bos ien. Kin k wel mitvuilen.

“Wat hes om maans?”

“Gaanzen dij overvlaigen. Wais wel, t verhoal van Nils Holgersson”.

Op verloren ogenblikken en bie winterdag is e mit holtsniewaark aan gaang. Hai het n bierwoagen moakt mit zes peerden derveur. Winnetou en Old Shatterhand stoan te pronken op diggelkaast. En nou brengt e n sprookje van Holgersson tot leven. Veur mie moakt n scheepke van n haalve walneut. Mit prikkers as masten en mit zaailen.

“Bedenk ais n noam, doe”.

t Flapt mie der oet: “de Sietje Japina”.

Hai glidt op grond van t lachen. Dit is noam van ons schip.

Hai het verlet om n nij overhemd. Wie zuiken der n broek bie en n licht jaske. t Staait hom goud. Hai is der blied mit. Zunder omhoal pak ik reken.

“Ik kroep bezied”, verkondeg ik op n mooie mirreg. Protest van zien kaant: “k Wil aan t hooien”.

Op t lözze stro véur pakken op peerdstaalzolder leg ik n loaken. t Goud gaait op n bultje. k Lig te luustern. n Trekker ver vot, vlaigtuug hoog over, swaalfkes, n hen dij legd het. k Wor soezeg. Hai komt dichterbie en vlukt zachtjes. As e mie viendt het e nog tegenwoordeghaid van geest om ledder op te trekken.

Bie t hooien help ik mit. Wie hoalen ol woagen te schuur oet en spannen peerd er veur. Ik gooi ruders om. Der zit n bult ballast ien t hooi. Wat rokt t lekker. Ik klim op woagen. Hai vörkt op. Stiekels prikken mie ien blode bainen.

Ludje Poask moaken wie n feest van. Zuitstoet en krentstoet. Roombodder. Ham hoalt e bie slagter. Wie

verbeelden ons dat wie elk wel zeuven aaier op kinnen. Mit vaaier aindeaaier loat k heur ien n abbelsiennetje ien t kokende wodder zakken. Viefenhaalve minuut. Meer tied nemen omdat er n hail praan ien paan zit. Deksel van koem het vörm van n hen. Schoon toavelklaid. n Poar poaskeblommen ien n voaske. Zeuven aaier de man? Snakkerij. Der blieven zeuven over.

"Kinnen wie mörn mooi mit aibeltjen", zegt e.

n Laamp van 150 Watt mag handeg wezen om bie te waarken en te doun, k vien t licht te fel om bie te eten en te proaten. k Neem twij schemerlampen mit. Bie divanber zet ik n makkelk stoultje. Zo moak ik n beetje sfeer veur loader op oavend. Nait elke oavend vanzulf. Mor toch. Hai stapt van ber òf om n sjekje te roken. Ik blief liggen. Oplöst, vluiboar, deurzichteg. Ik wil dit nait meer kwiet.

Omslag komt noa twij joar. Om wat te verdainen hoalt e aindagskukens op, vouert heur tou en slacht heur. Bloud lopt ien sloot bie t schuurke. Ik kin der nait best tegen. Wat ik slimmer vien is dat e over wat belangrieks beslist zunner mie der bie te betrekkn.
k Vroag noar t woarom.

Hai zegt: "k Haar wel docht dat doe bedenkens haars".

En din gaait het zo? Wie komen wat verder van n kanner òf te stoan. Willen doar op n oavend toch over proaten. k Steek twij keerzen aan. Der staait altied waarm wodder op t steltje. n Kop kovvie is zo kloar. Wie hemmen begrip veur kanners argumenten. Dat is eerste stap. t Is loat as k noar hoes tou rie. Hai verget keerzen oet te poesten. Is gain brand van komen. Wel twij grode schruiplekken ien dressoir. Koamer is swaart van rook. Ik kin der nait direct hen as e belt. Ain van vraauwlu op schilderles is

mitgoan om schoon te moaken. Traauwd, dat wel. Zai is bleven. Volle omvang van t verhoal dringt direct tot mie deur. Ien koelkaast staait n paan mit eerabbels dij schild binnen. t Wordt n lastege tied. Hai wait nait wat te doun. k Hoal mien spullen op. Stoultje, schemerlampen. k Rop t overhemd te kaast oet mit broek en t lichte jaske. As k dat ien auto smieten wil kom k tot bezinnen. k Hang haile brud weer op.

"k Vaal ien n daip gat", zegt e.

Ik rie vot.

Of t gaauwachteg doan was? k Wait er niks van.

Dik twij joar loader kom k bie zien dörp laangs.
t Vlugt mie aan. k Bel hom oet zulfde telefooncel.

"Kom hier toch", zegt e.

Dat dou k. t Wordt nait meer zo as t eerst was. k Durf mie nait meer haildaal aan hom tou te vertraauwen. Kameroadschop blift t brugke over prötsloot van ons tekortkomens. Zestien joar nog dailen wie n groot stuk van ons leven.

Rond Ludje Poask goa k noar t graf. Op stain stoan gaanzen dij overvlaigen ien V=formoatsie.
"Je länger du dort bist, um so mehr bist du hier.
Je weiter du fort bist, um so näher bei mir".
Pen brengt hom dichterbie. Tiedelk? t Mooie is mooi genog om zo op te schrieven. t Lelke is sums zo lelk dat k dingen vot loat of zaachter moak.
"Dan hoeft U de pijn niet te voelen", zegt n jongkerel dij deurleert veur psychosynthesegids.
t Schot is roak. Haar k dat zulf nait bedenken kind? Nou vuil ik pien wel. Schaarp. En noa aal dij tied springen troanen mie toch nog ien ogen.

Op zuik noar Zoë

Guster bedocht ik dat k nog ainmoal noar Engeland wil.

Ik von heur tussen blommen en bomen ien Botanic Garden ien Oxford. Ze zat op n bankje te schrieven en te taiken. Kruldjes ien t hoar dij onner t mutske vandoan piepten, nait aal te jong mor zeker nait old, en mit steveltjes aan: Zoë Peterson. Ik vong heur blik. Ze zee wat tegen mie. Veurbiegangers keken noar heur waark. Gedichtjes woar ze n blad of blom bie taikend haar mit swaarde pen op kleurege onnergrond. Ik kocht heur zo'n boukje òf.

Tegen slutenstied laipen wie te toen oet. Op grasveldje van Rose Lane prouten wie, op dij mooie zummerdag ien september. t Ging nait over *krekeltjes en korenbloemen blauw*. Ze vertelt dat ze n echte Oxford don west het. n Geregeld leven, goud ienkomen, omgang mit collega's en studenten. Tot ze der zat van was, sick and tired, en der mit ophollen is. Nou blift ze ien leven deur dij boukjes te verkopen. Vrij minsk. Mien leven is aans verlopen as heurent. Toch vuil k verwantschap. t Muit mie dat ze vot mout mit bus. Wie wizzeln adrezzen oet. Ze het op t heden gain vast woonstee en zegt dat k heur via Museum of Modern Art Bookshop vienen kin. k Loop mit noar halte tou en zai heur weer oet mien leven verswienen. As k thoes bin stuur k wat woorden op n koart mit gele blommen. Ze schrift nait weerom.

Aal verschaaiden keer bin k ien Engeland west. Eerst mit oetwizzeln van Waarvemer schoul. Loader veur

onderwiescursus of vekaansie. Leste tied veur n para-psychologisch congres. Aan ain zo'n congres knupte ik n joar of wat leden wat doagen vaast ien Oxford. k Wol Zoë weer zain. Ien Botanic Garden was ze nait. Wat k ook nog n keer doun wol was op fiets noar Blenheim Palace. Dat gaait op t gaauwste over Woodstock. Noam kin k oet Inspector Morse films. k Heb n twijwieler huurd en ging op pad over gruine fietspoaden. Boeten stad hiel dat op. t Oversteken van op- en òfritten bie snelwegen was n kriptie mit dat linkse verkeer. Dou ree k mit zunschienend weer deur heuvelachteg laand. n Vraauw dij k noar goie weg vroug zee: "You put us all to shame". Blenheim Palace woar Churchill geboren is het n groot paark mit n meer. Boudel bekeken en weerom. Nog ais twinneg kilometer. Mooi oaventuur. Manager van t hotel vragt: "And Madam, what did you do today?" As k hom t verhoal dou zegt e: "Good God".

Tied begunt te dringen. As k Zoë nog zuiken wil mout t nou wezen. Ien Botanic Garden is ze nait te bespeuren. Din mor noar boukhandel tou woar ze t adres van geven het. Onderwegens zakt moud mie ien schounen. Hou groot is kaans dat k heur noa drij joar vien? Onbegonnen waark. Wat zel k doun op dizze leste zundagmirreg. k Wait t aal. Noar Vespers ien Christchurch Cathedral. Der is tied om thee te drinken. Tegenover Memorial Gardens is n tearoom. k Goa bie t glaas zitten en bestel mie scones. Ik kiek noar boeten. Doar komt ze aan. Muts op, steveltjes aan, taikenspuldjes onner aarm. Onmiskinboar. Ze stekt over en lopt stroat ien. Ik vlaig noar zieoetgaang. Mit twij drij stappen heb k heur bie scholler.

"Zoë Peterson?", vroag ik. Ze draait heur om.

"Are you the psychologist from Holland? Only yesterday did I show your card with the yellow flowers to some friends".

Totoale bevestiging. Laiver as theedrinken wil ze weerom noar Memorial Gardens woar ze tegenwoordeg touholt. Op n bankje zitten wie te proaten en te proaten. Weer dat vertraauwde gevuil.
t Wordt tied veur mie om noar Vespers te goan.
"Will life bring us together again?" vroag k heur.
"I don't know, darling", zegt ze. En ik wait t haildaal nait.
Jongenskoor zingt zo puur. Dizze wondere dag blift mie laang bie.

t Is joaren loader. Heb k heur diskeer schreven? Mien aigen leven is ien swoar weer beland. Zai het niks heuren loaten. En nou bedocht ik guster dat k aigelk nog ain keer noar Engeland wil. Op zuik noar Zoë, op zuik noar verbondenhaid.

Vien k heur veur daarde keer?

Van dou en nou

Laang leden dat k over Òfsluutdiek ree. t Miggelt aalgedureg. Roetewizzers hemmen nog nait stilstoan. Grode plazzen op loopbrug bie t Monument. Baaide kanten van diek verdwienen ien tip van mistege regen. Bie Den Oever goa k van grode weg òf. Vat mit gedachten gulpt over.

Verschaaiden keer bin k hier as tiener west. Bie Oom R en Tante A. Dat schreven ze op koartjes overal vandoan. Kiener hemmen ze nait kregen, raaizen moaken deden ze veul en geern. En Oom gaf as hoofd van schoul bieles aan neven en nichtjes of je dat aal of nait wollen. Wicht dij bie heur dainde wer voak onnerhollen over toalgebruuk. Op n keer raip ze oetstuur, dat as ze kloar was mit strieken, wat ze din zeggen mos: k heb striekt of k heb stroken. Òfstand van boerderij op t Hoogeland tot heur hoes ien Den Helder was 160 km. Dat dee k op fiets ien ain dag. Eerste keer dat k as elfjoarege doar logeren zol hemmen ollers mie mitdoan aan boderieder. Kaar ging van Stad noar Den Oever. Onnerwegens haren wie veul tied verspeuld. Oom, ongeduldeg, was al weer noar hoes tou mit auto. Boderieder zette mie ien t café. Loader op oavend kwam ober der aan te proaten. Oom haar opbeld, zee hai. Of ik ter was en of k doar dij naacht blieven kon. Dat kon wel regeld worden mor mainste koamers waren bezet. As ik gewoon bie ober slaip kon t aal. Hai zol wel n deken oprollen om tussen ons ien te leggen. Dou k op koamer kwam wis k nait of deur lösblieven mos. Hai kwam nait. Dat verhoal mos ik nait vertellen, dat begreep ik wel. Nait aan oom en taande en thoes ook nait. Gevuil van allain wezen is vro begund.

Over Stroe rie k noar Hippolytushoef hoast onner diek laangs. t Spiddert. Allernoarst mooi wegke al is natuur meer gries as gruin. Stroekerij en bomerij aan kaant dut Engels aan.

t Leste stuk pak ik grode weg bie marinehoaven laangs. Huisduinen is n luk dörpke mit ain hotel. Koamer kikt oet op vuurtoren ien n stuk gruinlaand mit peerden, op zee en op n reep van t aailand. t Weer knapt op. Wonnermooie wolkenluchten boven t wodder. Op hotelfiets goa k binnendeur noar t centrum van Den Helder en achter diek en borstwering laangs weerom. Zun en zeelucht zörgen veur zin aan eten. k Stap òf bie eetcafé *Nogal Wiedes*.

Twij overnachtings is gaauw om. Op daarde dag mout ik om elf uur votwezen. Schane om din aal ien auto te zitten. k Loop noar Fort Kijkduin. Doar kin je zain hou Napoleon vesting baauwd het. Mit modeldjes is Engelse aanval mit schepen en t verweer van ons kaant op t strand en ien dunen mit soldoaten, dragonders, kanonnen en zukswat noamoakt. Herik, herik, wat ging t er om weg.

En din op hoes aan, diskeer bie zunschienend weer. Weer mout ik aan Oom R en Taande A denken en heur grode Opel ienricht as kampeerwoagen mit beddetiek beklaide stoulen en gedienen. Ien mien herinnnern liekt t model op n ol doktersauto. As ze bie ons logeren deden mos ik mie wieken. Òf ien bedstee sloapen, òf ien dat vehikel dij ien schuur reden was. Verhillerde koppen van arbaiders as k gediendjes s mörns openschoof.

Oom R het ook n motor had. Geregeld kwam hai mit taande achterop bie Opoe en familie hierzo. Op n winterse dag heurde buurvraauw ien Den Helder motor vol gas te stroat oet broezen. Tot heur stomme verwondering laip taande weerom noar veurdeur tou.

“Hai het mie vergeten”, zee ze.

Oom vernam dat op Òfsluutdiek. Nadde snij belemmerde hom t oetzicht. Hai raip achterom: “Anna, wils mien bril schoonmoaken?”

Kordina

Aal wis ik dat t er aan kwam, toch viel t mie tegen. Noa n waarkzoam leven ienaains thoes. Dat noa verloop van tied docht ik: zol vrijwillegerswaark wat veur mie wezen? k Vien n telefoonnummer en wor deurverbonden mit coördinatrice van t spul. Kordina, zeg mor. Ze het wat veur mie te doun. Of ik n vraauw op leeftied bezuiken wil: 80+, bovenwoning, kin heur nog zo'n beetje redden, nait veul minsen meer om heur tou. Doar n keer hen goan, zegt Kordina. Nait te voak, mor wel geregeld. En dat ze incontinent is. Dij vraauw dus.

Om t aander week, bedenk ik. t Duurt laang veur deur open gaait as k aanbel. Ze staait boven aan trap. Wel of dat ik bin en wat ik wil. Veur ik miezulf omhoog proat heb binnen der verschaaiden minuten verstreken. Din zitten wie toch aan toavel te proaten, zai mit n berkuzzen op stoul. Lucht ien koamer is nait te harden. t Went, zee Kordina. t Gesprek lopt goud. Over vattien doag kom k weer. As t zo wied is wait ze nait meer wel of k bin. Dat is elke keer zo. Onder aan trap stoan te belken of k er ien mag is nait mien menaaier van contact. Ik bel noar kantoor. Mit ophollen, beslist Kordina.

Zai het wat aans veur mie. t Gaait om n vraauw dij zo goud as blind is. Ze wil geern mit auto vot en zel benzinegeld betoalen. Welgemoud goan wie op stap. Wie rieden bos ien. As t bloaderdek zich slut zegt ze: wat is t hier mooi, hè? Contrast tussen licht en donker het ze wel wait van. t Liekt mie niks tou om blind te wezen. Kortsleden kwam k dij blinde dichter tegen. k Zee dat

wie nkanner aal eerder zain haren. Nait eerste keer dat ik mie vergaloppeer. Garageholler laip elke oavend even noar zien moeke aan aander kaant van weg. Op n keer wer hai aanreden deur n motorrieder. Zeun runde achter zaikenwoagen aan mit n òfrukt stuk bain. Meschain konnen dokters dat er weer aanzetten ja. t Is n kunstbain worden. Hai docht – wie traauwens ook – dat zien leven aigelk veurbie was. Joar loader wordt er aanbeld. Staait hai toch veur deur. Zulf reden ien zien aigen Borgward. Ik zet kovvie en wie proaten. Hij wil aal gauwachteg weer vot mor ik zeg: eerst n twijde kopvol, op ain bain kin je nait lopen. Op t zulfde moment wil ik wel deur grond hen zakken. Hai lacht: gelukkeg ain dij weer gewoon dut.

Woar haar wie t over? O ja, dij blinde vraauw. Ons rit wordt altied òfsloten ien kroug bie bocht van weg ien Rolde. Ronde leestoavel ien houk. Wat lekkers bie thee. En din lees ik heur veur oet roddelbloaden. Zelden zo'n mooie boan had. Kordina belt mit t bericht dat n vaste vriendin mien toak overnimt. Votvoarend as ze is komt ze mit n nij project aanzetten. Diskeer gait t om n ollere man dij verlegen is om n proader van tied tot tied. Ik krieg woarschaauwen mit dat hai gaauw muid is. Zel k om denken.

Ik meld mie en hai vragt: hou stammen ie?

Din wil e waiten wat voader dee. Pa was boer, vertel ik.

Doar wordt t nait minder van, zegt hai.

Wie hemmen t over van alles en nog wat, mor t laifst over t landleven. Wie bestoken nkanner mit semi-wiesheden as: landbaauwgrond is op n meter daipte haildaal dichtslempt deur dikke mesienen. Mit anecdotes: eerste knecht wer kwoad dou logé op trekker klom van dat was zien waark. Of scheutegheden: arbaaider beklagt hom

over zien dunne baindjes, as der gain vout aan zeten haar kon e der eerabbels mit poten.

Meroakel zoas wie akkedaaiern. Stoadeg aan begunt hai te vertellen over zien aigen leven: vraauw overleden, gezondhaid kon beder. Mooie jeugd had mit veul bruiers en ain zuster. Dat n oom jong overleden is en dat hai dou n poos bie taande ien hoes west het. Zai woonde ien n ollerwets hoes mit bedsteden. Haizulf haar n òftimmerd sloapkoamerke ien achterhoes zunder verwarming. Dij winter was t zo kold dat deur zien oam deken bevroor dij hai over kop trokken haar. Meedliedeg vroug taande of hai bie heur ien bedstee kwam te sloapen. Ik loat hom nou zulf aan t woord:

"Ik ging netuurlek eerder op ber as zai. t Was lekker waarm ien koamer aal ging kachel 's naachts wel oet. Toch was t vremd as zai ien laange nachtpon veurzichteg noast mie liggen ging, denkend dat k aal slaip. Op n keer vernam ze dat ik nog wakker was. Ze vroug of k aan heur tepels zoegen wol. Hou old zal k west hemmen. As dat onneuzel jonkje van dou kon ik nait begriepen woarom ze noa n pooske begunde te jammern. As t heur zeer dee, woarom vroug ze t din? t Is n poar keer gebeurd. Meer nait. Ien t veurjoar hemmen ollers mie thoeshoald. Ik heb dit nooit aan ain verteld. Ook nait aan mien vraauw, t ainegste wichtje dij ik kon. t Het altied n rol speuld. k Wis nait of zai dat ook wol, of juust nait. k Durfde ook nait te vroagen. Wie hemmen gain kiender kregen. Zai het n goie vraauw veur mie west en k hoop dat ik goud veur heur was". Zien stem zakt vot. k Zai dat hai muid wordt. Aigelk wil k hom wat vraogen. Dit is nait t geschikte moment. Meschain volgende keer. k Leg haand nog even op zien scholler en trek deur dicht.

Der is gain volgende keer. Kordina belt op. Hulpke het hom 's mörns vonden. Hai zat nog ien kroakstoul, rustege oetdrukken op zien gezicht. Veurdat ze mit wat nijs aanzetten komt zeg ik tegen Kordina dat k eerst n punt achter t vrijwillegerswaark zet. k Zuik wat aans, t kin wezen dat n studie wordt.
Schaande, zegt Kordina.

Kneusde proemen

Wat is het toch mooi weer vandaag
En lekker in de lucht.
Zo sprak een man al tot zijn vrouw.
Wij gaan de stad ontvlucht.

Dat zong mien pa altied. t Is nou ook zunschienend weer. Wel felle buien. Schane om thoes te zitten. t Hoes is aan kaant. Schone loakens op ber. Was hangt onder t òfdakje. Leste snoeiholt zit ien gruine bak. Pad is aanveegd. Ik pak fiets en dou mien riegke things to do. Dwars deur t centrum van stad, door Noorderplantsoen ien haarfstkleuren weerom en op A-weg paas ik korte jentege steveltjes. Pries schrikt mie òf. Mörn beslizzen. Nog even noar gruinteboer. Dij het Roemeense proemen. Jam moaken. Hai staait zulf ien winkel en prat mie bie over nije abbelsoorten. Ik kais gonnent oet. Hou onthol ik noam. Denk aan Vloamse dichter, zegt hai.

Gaauw noar hoes veur n kop thee. Mit fiets aan haand loop ik over stoep noar weg bie oprit noar t winkelcentrum. Auto dij doarhin wil staait stil. Hij mout mie veurrang geven. Ik stap op. Woagen begunt te rieden. Hai kin achter mie laangs. Din heur ik dat bestuurder gas geft om verkeersdrempel te nemen. Verrek, hai stopt nait. Ik perbaaier vot te komen. Hai het mie al te pakken. Ik knal veurover mit kop op stainen. t Wordt swaart.

Stemmen. Ver vot, din dichterbie.

Ze zegt niks as k wat vroag. t Was heur schuld nait. Heuren joe mie? Hou haiten joe? k Heb heur nait zain. t

Was nait mien bedouling om n ongeluk te moaken.

Natuurlijk nait. As t wel zo was mozzen ze hom ien t hokje stoppen.

k Wil haand bewegen. Aarms liggen roar onner mie. Bril ligt 30 cm verder. n Jong stel zit op t hoekje bie mie. t Wichtje het 112 beld. k Vroag of ze dochter op Muziekschoul woarschaauwen wil. Doun we straks, zegt ze. Woarom nou nait? Ik vroag weer en zeg t nummer. Ze belt. Jong vragt hou of k hait. Dat vertel ik hom. En wat veur dag of t is. Wat kin mie dat nou schelen. Hij wil t toch waiten. Vrijdag. t Joar din. 2008. Doatum. 15e het al west mit leste lezing van Kader Abdolah. 20e is t nog nait. Dat is holdboarhaidsdag op ain van bosschoppen. k Vien zulf dat t redelk rationeel redenaaierd is. Zai binnen der nait blied mit. Kuzzen wordt mie onner kop schoven. Zol dat gruinteboer wezen? Sirene. Zaikenwoagen. Veur mie. k Bedank t jonge stel en zeg der bie dat ambulance-personeel vervast alles van heur overnimt en dat ze der meschain beteuderd bie stoan. Nije stemmen. *Wel waas der bie? Zag je t gebeuren? Het ze vot west? Was ze lopend?* Jongkerel vertelt dat ik eerst niks zee, dat ik wel wis dat t vrijdag was en welk joar, mor nait dat t de 17e is. Aha, 17e. Vasthollen. k Lig nog aal veurover en krieg een aludeken over. Lekker waarm. Bloud wordt stelpt. Weer n sirene. Politie. Agent zegt: hier is uw kleinzoon. Ik zai hom en nuim zien noam. Vroag woar fiets is. Dij mout liggen blieven. Agent taikent er n streep om tou. Hai taikent gain streep om mie tou. Ze leggen mie op brancard en schoeven mie ien auto. Dochter komt er aan. Ze gaait noast chauffeur zitten. t Spul ridt vot. Verpleger vragt noar mien noam. Tou din mor. Wat veur dag of t is. 17 oktober 2008. Ho, nait al te triomfantelk. Hai radt mie aan om rusteg liggen te goan. Der staait mie hail wat

te wachten. Dat klopt. Behandelkoamer. Dokter zegt: thorax is OK. Watding? Hai legt oet. Röntgenfoto. C.T-scan. Thoraxdokter ien traumakoamer vragt en krigt anatomisch pincet. Oordailt din: diepe vleeswond in het hoofd, ik ga eerst verdoven. Hij jagt mie 4 pieldjes in kop en zet drij krammen. Dochter het mie haand geven. Zai knipt haarder as ik. Weerom ien behandelkoamer mouten wie wachten. Der is wat slimmers gebeurd. Tot dusver binnen wie hier vakkundeg holpen. Toch ook wat dom volk. Gainain kin onthollen wat veur dag of t is. Dat heb ik heur wel 20 keer verteld. Zuster vragt dochter: heeft mevrouw al gehuild. Nee, zegt t wicht. Verwachtingsvol kieken ze mie aan. Ja kom hé. k Dou mien best om zo kaalm meugelk te blieven bie wat er gebeurt. As der liept worden mout doun ze dat zulf mor. Zuster scoort n kop soep veur ons. Dat vaalt er lekker ien. Papierboudel is kloar mit wekschema voor hazzenschudding. Nije vroag: woont U alleen? As dochter blift mag k noar hoes tou. t Aarme kiend mout mie om de twij uur wakker moaken. Schoonzeun hoalt ons op. t Is oavend. s Mirregs is hai laangs plek komen dou grootste commotie veurbie was. Der laag wel n grode plas bloud op weg. Harregat, wel zol dat west hemmen. Ik dus.

Wie komen ien hoes. Zeun komt te kieken. Der glidt n meewoareg lachje over zien gezicht. t Is goud òflopen, zeg ik. Gelukkeg mor, zegt hai. Ik stap ien ber mit schone loakens. Net of ik mit dat gehaaister van vanmörn vuilde dat er wat gebeuren zol. k Heur waarme stem van man oet dörp dij mie oppakte dou ik as kiend op SunneMeerten aanreden wer: Hes die zeer doan, laive? Ondanks paramollodinges bin k kloar wakker. Haile film trekt veurbie. Noorderplantsoen ien geel en oranje. Steveltjes.

Rubensabbels binnen hail bleven. Proemen binnen kneusd. Bebloude bril zai k ien close-up: linkerglaas ien diggels, rechter dof òfschuurd, stang met roare knik omhoog. k Heb vandoag gain thee had.

Winterverhoal Newfoundland

As je snert moaken heje van alles neudeg: aarten, eerabbels, spek en vlees, praai, selderie en knol. Ain dut dit er nog bie, aander let dat er oet, tot er n lekker proekseltje pruddelt veur n kolle dag. Mor k wil nait mit snert aan gaang, k wil n kerstverhoal schrieven. En om welke ingrediënten gaait t din. Snij, dat mout er vervast ien, ies ook? Winterse toustanden zeg mor. Geld het er niks mit van doun. t Dut nait zoveul woar ain en aander zich òfspeult as t mor over mensen gaait. Der is wat mis goan en net mit Kerstdoagen komt alles weer goud. t Liekt er op dat minne aigenschoppen aan kracht verlaizen en goien komen boven drieven. En nou mor hopen dat t nait tiedelk is. Licht heb k nog vergeten. n Kerstboom mit echte keerskes. Nijmoodse lichtjes is ook goud, mit n poar lözze keerzen zo hier en doar. Vrederij is ien hoes hoald, vrede kin we nait veul aan doun. Wie blieven allain of vroagen gasten. t Feest kin begunnen, mor wat veur feest? En veur wel zel t gain feest wezen? En wat mouten dij aandern van heur òfzetten veur der wat rust ien t gemoud komt? Over omstandegheden kin je mit t verstand redenaaiern, mor gevuilens spreken n zuverder toal: van bevolkingsgroepen over en weer, van mensen onder mekoar, van man en vraauw, van ollers veur kiender. Geloof dat wie t beste ien onszulf gruien loaten kinnen. Hoop dat t beder goan zel ien toukomst. Laifde, ien groder of klaainer bestek. Over t leste wil k wat vertellen noar aanlaaiden van n stuk oet n bouk.

t Gebeurde bie Newfoundland op n schip van zulfde noam. n Jonge reporter ging mit om verslag te doun van t leven aan boord van schip op robbenjacht. Dou vloot

zegend was deur geestelken van ale gezindtes kon je wel tiendoezend mensen op waal heuren. t Eerste schip van jachtvloot volgde loodsboodjes, op pad noar t driefies aan noordoostkust. Elk schip ontvolde zien widde zaailen noa n kanonschot. Lucht van dieseleulie van stoomschepen mong zich met dij van t wodder. Nog leeg mit allain manlu en jongens aan boord waren eulie, kolen en zaailen mor naauw genog om schepen op gang te hollen. Vol mit n loading pelzen van jonge en volwazzen zeehonden zollen ze weerom komen.

Bemanning, mainsten femilie van mekoar, was opdaild ien vaaier groepen of wachten. Leren stevels haren pelsjoagers aan as ze t ies opgingen, dikke wollen broeken en zoveul meugelk hemden en truien. Gain jazzen, dat was te lasteg bie t waark. Ze trokken noar waarpploatsen mit hijshoaken horizontoal veur t geval ies t begeven zol. Mit dij hoaken en schaarpe mezzen werden zeehonden doodmoakt en vild. Vachten werden weerom sleept en trokken n spoor van ronnen bloud van slagveld noar schip. s Naachts wer deurwaarkt mit lanteerns en toortsen. Dat mout n spoukachtege aanblik west hemmen van ain joager op t hoekje dij mit lanteern op zeehond scheen en mit aander haand pikhoak omhoog hiel.

Dij dag begunde t om mirregtied te störmen. Kerels van vaairde wacht haren dou zeuven uur op t ies touhollen. Kaptein stuurde zes man bie t bloudspoor laangs om heur te hoalen. Ze kwamen weerom mor haren niks vonnen. t Iesveld dreef deur oosterstörm mit swoare snijval noar t aailand. t Schip kwam vast te zitten en kreunde en kroakte. Om negen uur lait eerste stuurman t licht oetdoun. As wiend liggen ging konnen ze verder zuiken. Meschain haar n aander schip manlu oppikt. Snijstörm duurde drij doagen. t Pakies wer lözzer, wiend draaide, stoomkedel

wer opstookt, t schip bewoog. s Mirregs vonnen ze wat ze zöchten, ongeveer twinneg man dij ien n kring rondlaipen, elk mit haand op scholler van dij veur hom sjokte, onner snij en t gezicht haalf bevroren. Scheepsfluit snaarpte blied. Ze werden noar t schip brocht, ale drijentwinneg. Dat betaikende wel dat er nog tachteg man van vaairde wacht te zuik waren, dus verder voaren.

n Uur loader kwamen ze bie n kilometer braide iesschots mit figuren. Hoera wer der roupen. Dou zagen ze t. n Kel moakende beeldengroep van doodvroren mannen en jongens. Twij kerels noast mekoar op knijen, ain mit aarm om aander tou. Vaaier lagen op t lief, kop zulfde kaant oet of t zo òfproat was. Drij mannen stonnen ien n krinkje, aarms om kanners schollers en koppen bie mekoar. Ain zat allain, ellebogen leunend op knijen, handen aan t gezicht vastvroren. En zo meer. Gonnent dochten ien n ieltoustand licht te zain, waren der achteraan rund en nait weerom komen. Aandern haren vuurkes moakt, dat was nog te zain. Doar waren ze: te jonge jongens dij logen haren over leeftied, manlu dij kanner nait konnen en veur waarmte of kameroadschop mekoar vasthielden ien n vrumde omhelzing. Overal lagen bewiezen van moud en opovvering. Vergees.

Of ze wat aan t geloof had hemmen, k wait t nait. Hou laang ze nog hoop haren dat ze t redden zollen wait k ook nait. Laifde sprekt oet t verstarde lichoam van n voader, oetkled tot op t hemd en laange onderbroek. Hai laag veurover noast zien zeun dij dik ienpakt was ien n dubbel stel goud.

Jonge verslaggever wol nait zain hou dit tafereel versteurd wer. Hai zat ien zien kooi mit t gevuil dat er ain bie hom was dij reren wol, mor dij hai gain troost geven kon. Bie reconstructie van t verhoal wer duudelk

deur getugenis van bemanning en dij t overleefd haren dat vaairde wacht wel bie dat aandere schip was, mor votstuurd wer deur kaptein. Zo begunde - zunder eten, brandstof of beschut - noodlottege zuiktocht op t ies noar t aigen schip dou t donker wer en snijde.

Haalf vief

Mit taande heb ik òfproat dat ik om haalf vief bie heur wezen zel. Veurtied dou k Landelke Fietstocht om dörp tou, 40 km. Mout te doun wezen op dizze mooie veurjoarsdag. Wat er aal nait gruit en bluit aan kaant van weg. Keesblommen, rode en widde kloaver, bodderblommen en hou hait dat goudje ook weer mit gele en lila blui en warrelblad. t Weerbericht was goud, dus woar komt ien ainen dij hoosbui vandoan? Nait op rekend, nait op kled, strontdeurnat, routebeschrieving deurwaikt en onleesboar, gewoon pad kwiet. Bie Verhildersum dreug k wat op. Bie ol buurman hang k bloes en vestje aan lien. Din t leste stuk. Hou loat zol t wezen? Dat red ik nait. Taande is verbraand: "Woar blifs?" Mit verontschuldegingen en n verske dij k onnerweegs opbedocht heb perbaaier k heur zaachter te stemmen. Ze blift vranterg. "Haalf vief is haalf vief".

Dat is drij joar leden. Van week is taande oet tied komen. 90 joar worden. Nooit n makkelk figuur west. Lopen en heuren wer minder, grammieterghaid en opstandeghaid aal slimmer. Nooit traauwd worden, gain gezin had. Of n taandezegger boudel regeln wol as t zover was. Wis ze aal hou t goan mos, vroug hai verzichteg. Zai belde weerom: "Mit mie. Cremeren. Nou dag eerst". Mit n poar femilieleden hebben wie heur votbracht. Bewoners van verpleeghoes zaten ien n kring opsteld ien hal. Nait veul mensen op plechteghaid. Dat krieg je as je zo old worden binnen. Mit n man of wat taiken wie pertret van heur leven. Ain wait dit, aander wait dat. k Heur dingen dij k hail nait wis. Dat bie repatrioatie oet Indië vervoer nait

regeld was. Taande sprong op fiets en ging van Rante Pao noar hoaven van Makassar op Celebes. Doar von ze n vrachtauto die mit ree om spullen op te hoalen. Net op tied was zai weerom bie boot noar Tandjong Priok, mit t gezin van zendeling-arts doar ze mit ien t zaikenhoes waarkte.

Ien oorlog het taande n poos bie ons op boerderij west om moeke te helpen. Hectische tied. Oom en taande oet Den Helder waren evacueerd en bie ons ien hoes. Vatteg Duutse soldoaten van n joar of zeuventien waren verplicht ienketaaierd. Eten moaken deden ze ien grode kookpot. Twij officieren haren bruier zien koamer vorderd. Soldoat mit geweer over scholler laip wacht veur sloapkoamerroam van ons wichter. n Geallieerd vlaigtuug wer ommeneden schoten. Piloot wer op ledder noar dörp brocht, ain schoug aan en ain blode vout.

Dou Opoe zaik wer kwam ain van zeuns over oet Canada. Twij man gingen noar Rödderdam om hom op te hoalen. Deur hardnekkege mist kon loodsboot niet oetvoaren.

Grode schip bleef drij doagen boetengoats liggen. Opoe was overleden en begroaven dou hai kwam. Femiliegraf was open bleven dat hai heur nog zain kon. Taande zee dat haar nait wezen mouten omdat t lichoam veranderd was.

As wichtje van zestien, zeuventien joar wer taande verliefd op n jongkerel dij volontair bie heur pa op boerderij was. Hai ging noar Brazilië om waark en woonstee te zuiken. Zai zol hom noaraaizen. Dat is nooit gebeurd. Loader bleek dat heur pa en n bruier zien braiven bezied stopt haren ien linnenkaast.

n Poar joar leden het hai contact zöcht. Femilie brocht zien e-mails en levensbeschrieving. Mor t was te loat.

Taande wol nait dat hai heur zo zag op olle dag. Ze lait hom waiten dat ze gain verder contact wol. Hai kon t nait loven. Der mos n twijde bericht achter aan dat ze t echt mainde. n Haalf joar noa dizze òfwiezing is hai overleden. Ien leste braif ston dat hai hoopte dat ze kanner weerzain zollen.

Nou is zai ook dood. Zulfde tied van t joar as drij joar leden. As k achter raauwauto aan rie zai k zulfde grui en blui. Of stoan der nou meer stiekels en brannekkels bie baarmsloot? t Blift dreug tot wie onder dak binnen. Din n geweldige downburst. Gloazen koebel ien ludje aula begunt te lekken. Aafje Heynis zingt boven t gerovvel van regen oet. Sprekers binnen mor naauw te verstoan. Ien mien verhoal stip ik t daip votstopt verdrait aan dij k bie taande vuilde. Net of woorden van Martha Nussbaum ook op heur van toupazzing waren. I still need to be consoled. Ik mout nog aal troost worden.

Nait veul tied om noa te proaten. Wie kriegen zeggen dat ons tied om is. t Is haalf vief as ik ien hoes kom.

Oetzicht op zee

Haile week heb k nog gain vogel zain. Ja, ain. n Muske. Nou zweven der twij groten ien lucht. Meeuwen.Tegen lichte achtergrond donker en tegen donkere wolken lieken ze licht.

Minihelicopters vlaigen om mie tou hier op t terras. Grode libellen mit dubbele vleugels. n Jongkerel mit n kruikoar komt t strand op. Hai vervoart vruchten ien puntpuudjes. Van ananas en woddermeloen hakt hai stukken òf. Klanten mit en zunner zwemgoud aan komen van ale kanten aanzetten. Koar is zo leeg. k Vol n vlaigtuug van n stuk papier met lila/gruine motieven dij mien kaant oetvlugt. k Stuur hom noar kienerkes bie t wodder. Intentie let mie ien steek. Hai zaailt ien betonnen overflow.

Vandoag is t wodder gruin mit lichte plekjes woar rotsen weerspaigeld worden. Dou k aankwam hier op oostkust van Mallorca was der net n dikke dunnerbui west. Lucht was loodkleureg en t grieze wodder klotste mit geweld tegen rotsen aan. Nou is t n stuk rusteger. Om mirregtied mout ik echt ien schaar zitten, zo fel is zun nog ien september. Aner kaant van ienham komt muziek vandoan. … in somebody else's arms ... Hou ver zol t dou goan wezen? Dij vroag heb k laang bie mie had. Loat t toch geworden, denk ik. t Is ja zo laang leden. Woarom wil k dat nou nog waiten. Haar k hom loofd as e nee zegd haar?

k Zuik hotelkoamer op. Balkon mit oetzicht op ienham en zee. Hoge bomen dij op t waarmst van dag schiere schaar geven. Op dit oetgelezen plekje wil k schrieven. Eerste dag bin k wel schrokken. Der wer mie n koamer

7 hoog touwezen percies boven muziek en lawaaierij ien hal aan aner kaant. Elke oavend, prees folder aan. Ik perbaaierde te lezen. Dou trommelvliezen mie hoast knapt waren mos ik kaizen: of ommeneden springen of noar receptie. k Legde t geval oet aan kerel achter balie. Hai zee dat mensen s oavends vermoakt worden willen. Dat begriep k ook wel. Mor mout dat ten koste van gasten goan? k Vroug of er n anere koamer veur mie was. Loader meschain. Ik docht van dat trek ik nait en zee:

"I want to go home, now".

Hai veerde verschrikt op: "Madam, it's your first day".

n Dag loader kreeg k dizze koamer.

Op plattegrond zai k dat er ain kerk is op dit stuk van t aailand. Allain n toeristentraaindje gaait dij kaant oet. Fiets dij mie touzegd was heb k mor naauw bruukt. Hellings binnen hier veul te staail. k Zai mie al ommeneden soezen Hou kom k weer omhoog. Nou pak ik fiets toch. Bie slagboom heur k n stem over intercom. t Gaait tegen mie, iets over key en bicycle. Aal heb ik fiets veur haile week, k mout wel elke oavend sleudel ienlevern. k Mag eerst vot. Mit hier en doar n stuk lopen kom k bie kerk. As k pracht en proal van n kathedroal verwacht haar kom k bedrogen oet. t Is n sober Protestants gebaauw. Ik kiek noar n plechtighaid mit n wichtje dij aankled is of ze traauwen gaait. Omraais rie k n weg ien dij oetkomt bie t wodder van Middellandse Zee, zo mooi, zo blaauw, zo ver. k Geef sleudel òf bie receptie. Zulfde kerel as eerste oavend en over intercom. Veurdat e op mie begunt te pröddeln vertel k hom dat k op fiets noar kerk west heb op dizze zundagmörn. Mit ogen as theeschuddels kikt er mie aan. Ik kin gain kwoad meer doun.

Op balkontoaveltje leg k mien verjoarscadeau: n bouk over Intuïtie en n tiedschrift mit n artikel over t zulfde

onnerwaarp. Der staait ien dat ale ienformoatie oetstört wordt over analytische linkerhasseshaalfschaid. t Intuïtieve rechterstuk het niks te doun. Use it or lose it. Elk het n zesde zintuug, zegt t bouk. Waitenschop is prima, mor loat intuïtie toch mithelpen. Mit wat oefening is dat te ontwikkeln. Mensen waiten veul meer as ze denken, over heurzulf, over aandern, over t leven. Vertraauw doar op. Nait baang wezen. Der komen genog tips binnen as je der mor oog veur hemmen. En din, staait ien t bouk, ook mit mensen dij dood binnen is contact meugelk. Let op bosschoppen van dij kaant: n klok dij stilstaait, n laamp dij flikkert, n onverwachte stem, je roeken ien ainen wat of kriegen t gevuil van nait doun. Oe, denk ik, dit is ien flagrante tegensproak mit wat gonnent zeggen en wat ik loader op universiteit leerd heb. Dat er allain dit leven is en verder niks. t Vaalt mie op dat mainsten van dizze groep exactelingen binnen. Hou zol t zitten?

Schrieven zol k hier. Din mout ik mor ais begunnen. k Wait aal woarover. t Wordt t verhoal over n man dij k laang kend heb en dij k gain recht doan heb.Tenminsent, dat denk ik. Wie hemmen wel hail wat beleefd, van eerste dag òf dat k Meneer Jansen tegenkwam tot aan raais noar Austroalie en meer belevenizzen. Hai was n stuk oller as ik en eerst dou e dood was begreep ik dat hai meer veur mie betaikend het as k tougeven wol. Zol e t waiten hemmen? Hai nuimde mie bie veurnoam mor omgekeerd is dat ien aal dij twinneg joar nooit lukt. Meschain kin k wat goudmoaken deur hom oet vergedelhaid te hoalen. Echt veul papier heb k nait bie mie. Ien t ludje opschriefboukje zitten wat veldjes.

Ik schrief en schrief. Veul dingen oet dij 25 joar dat wie kanner konnen trekken aan t innerlek oog veurbie. k Mout mie lösscheuren van t plekje op t balkon om n stukje te

eten. Ien koamer floept n rood lichtje aan op telefoon. k Neem op mor heur niks. t Bouk over Intuïtie iendachteg denk ik ienaains: “Dit zel Meneer Jansen toch nait wezen”. Koart ien gleuf van deur dut t nait. t Wichtje dij koamers schoonmoakt helpt mie en stuurt mie noar receptie. Aans kin k ter dommit nait meer ien. Doar kieken ze mie roar aan. n Haile rieg koamers op ain gaang ien disorder komt veur. Malheur mit ain deur zelden. Ze zellen kieken wat ze doun kinnen. Ien eetzoal is t redelk rusteg, dit ien tegenstelling tot honderden gasten dij heur s mörns en s oavends ien eetzoal verdringen. k Pak n bordje mit Reservado en leg dij op n leeg toaveltje.

“Dos personas?”, vragt t wichtje mit wienvles.

“Una persona”, zeg ik veur zoveulste keer en moak n keus oet n overdoad aan gerechten.

s Noamirregs verhoes ik noar t zwembad. Even ien t wodder. Even ien zun. Din weer aan t waark. Boeten ien schaar. Hou is t meugelk dat dit verhoal zich ien ain dag schrieven let. Schoaven en schoeven dou k thoes wel. t Is aal loat op oavend as k mit mien nije koart noar koamer goa. Nog even op t balkon zitten, zegening van t zuden. Op ber dou k t licht oet.

“t Verhoal is kloar, Meneer Jansen”, zeg k haardop.

Boven deur flitst n rood lichtje aan. Nait eerder zain.

“Hol nou mor op”, zeg ik. Tegen wel?

Leste mörn om vaaier uur wake-up call. t Is nog volsloagen duuster as bus deur dörpen en stadjes ridt om passagiers op te hoalen. t Schiensel van koplampen glidt over koale gladde stammen.

t Gruin van bloaren is boeten beriek van t licht. Op t vlaigveld neem k n manshoge cappuccino. Maank ale ienternationoale klanken, Spoanze oetroupen en dingeraizen te koop vragt n vraauw mie: “Zuik ie n

handdoukje?” as k nog even handen wassen wil. k Bin hoast weer thoes, begriep ik. Hoast nait. As t vlaigtuug landen zel op Eelde stekt n staarke ziewiend op. Dij gript t toustel. t Gaait even hail roar. Seconds from disaster. n Man links veur mie zit te trillen en te roupen en te doun, nait mooi meer. Hai was zeker even net zo baang as ik.

Thoes kiek ik verwezen om mie tou. Woon ik hier? Eerste dag op Mallorca wol k weerom. Nou verlang k noar dat mooie plekje op t balkon mit oetzicht op ienham en zee, woar k zo goud schrieven kon. k Zuik n koart van ons stad en stuur dij noar staf en personeel van t hotel. Hou krieg ik man van receptie aan t verstand wel hom dizze bedankwoorden schrift? k Ondertaiken mit: *The woman who went to church on that bicycle.*

Wat blift er over

I. Zuide abbels

Baloreg en balstureg bedenk ik n tekst op bie tiende telefoondje.

"De Gé van Genis. Afdeling Onschuldig Gestraften".

t Gevuil is zakt tegen tied dat k bie toustel bin. k Roup allain nog:

"Paviljoen 3. Met Saartje spreekt U". Stekege stilte aan aander kaant van lien.

"Ik docht .." Kroakerg geluud. Zo'n donkerbroene stem mit wat schaarp zaand er deur as wie vrouger zeden. k Heb n man aan telefoon dij geregeld zien vraauw noar Zuudloaren bringen mos. Of zai ien Paviljoun 3 zat wait ik nait. t Zol mie gain nij doun. k Heb ter n handje van om percies ien t pienpunt te prikken. k Begun te steudjen:

"t Spiet m.."

"Doe slaif", zegt hai. "Moak die doar gain liefzeere over. k Heur ja wel dat doe t bis. Wat zees aigelk? "Is mie ontschoten", laig ik.

"k Heb de wereld zuide abbels. Kom gonnent hoalen. Puut mitnemen".

Hou maal of dingen toch lopen ien t leven . Dat mien kameroad oet tied kwam ging zo haard dat k nog minsen woarschaauwd heb. n Vrund van hom is t ontkomen. Dij kreeg mien bericht nait op tied en het hom nait meer zaain. Was wel op begraffenis. Week loader kreeg k n laive braif van hom. Bedankje stuurd. Hai schreef weer. Ik ook. Tot ik docht: "wat gebeurt hier?" Dou vroug hai: "Woarom schrifs nait meer. Heb k wat miszegd?" Tiedstieden

hemmen wie kanner braiven stuurd. Hai ien felle bewoordens over wat er mis goan was. Olders emigreerd noar Amerikoa. Nait lukt. Oldste bruiers binnen doar bleven. Jongsten – en doar was hai bie – kwamen met pa en moeke weerom. Trauma van zien leven, begriep ik. Hai haar doar wezen wild. Het dat loader ook perbaaierd. Dat is ook nait goud goan. Kepiddel apaart is t lieden van zien moe. n Stuk van t gezicht wegsloagen deur kanker, wat hai benuimt mit K. Of: cancer. t Nederlandse woord krigt hai nait te ströt oet. Hai verzörgde heur mit zijn vraauw dij loader zulfde zaikte kreeg. Aal weer tien joar was ze vot. En dat er hoast gain verziede meer komt.

Hai vragt om mien telefoonnummer.

"Kom es te kieken", zegt e, "toen is nou op t mooiste".

t Is ienderdoad n lusthof van blomkes, heesters, gruinblievers en bomerij. Achter worrels, boondjes en praai n raand van kruudoorns en abbelbomen. Dat het zuiten binnen, zegt e. Stènvol blui. Dat belooft wat veur stamppot ien noazummer. Proemeboom - Old Faithful - het t hoast opgeven. Wie goan ien hoes en zitten bie keukentoavel te proaten. Dat hait: hai prat veul en geern en ik luuster. Hai is zestien joar older as ik. Laange moagere kerel mit n biebelse noam. Hai het n groot geloof. Nait ien kerkse dingen. Doar is e kloar mit. Nee, ien homzulf. Leest veul, wait veul, autodidact. Mit pathos – om n goud Grunnings woord te bruken – vertelt hai over vrouger. Hou minsen mit overgoave en donderend geweld heur psaalms zongen. Geloofd zij God met diepst ontzag. Muren van kerk störtten hoast ien. Vraauwluu konnen t nog net redden. Hai kin t mooi zeggen: "Dat het de minsk bestendigd en vörmd ien zien oetdrukkenstoal". As hai vernimt dat ik Engels kin is t zien Chicago geknaauw

tegen mien Oxford gerevel. Gain geheur. Wie hemmen der lol om.

Zo leer ik hom kennen. Oet braiven wis k al hail wat. Nait dat zien zeun mor dattien joar worden is. Nait dat er gain verslag is met dochter en kiender ien Amerikoa. Onbegriepelke dingen. Toch kinnen wie kanner goud volgen. Ik zai hom mor hai zigt mie ook:

"Bis net n baang vogeltje dij gaauw weerom vlugt noar t nust".

Ik loop noar auto en roup nog wat luchtegs. Achter mie heur ik zien stem:

"Mout dat zo?"

k Loat alles valen, draai mie om en rum hom ien aarms.

"Bel nog even as thoes bis".

t Is meer bestellen as vroagen. Over rustege wegen goa k op hoes aan. En k bel hom. Hai is kort, zegt dat e ien toen wil en smit hoorn op hoak. Nog n poar keer gebeurt zukswat. Eerst n laifdevol geboar en din kil gedrag. k Wor der kold van. Ik wil dit nait. Der over proaten tast zien zulfbeeld aan. Doar kin e nait tegen. Dat ik hol der mit op en vroag om mien braiven. Kwoad gooit hai gonnent op toavel. Vragt nait om zienent. Dij wil k nog es deurlezen. Gedachte is bie mie opkomen of hai schizofreen is. Zien vraauw wer verschaaiden keer opnomen. Ien Dennenoord wer ze beder, kwam thoes en noa verloop van tied was t weer mis. Kon zai nait tegen zien gezuzooi ien denken en doun? Wat gebeurt er mit n minsk op zien levensweg. Wat wordt hom aandoan en woar is hai zelf verantwoordelk veur. Kinnen wie kanner redden of trekken wie kanner mit? As dit mie gain goud dut, stap ik er din oet?
k Neem òfstand en dat vaalt eerst nait mit.

Koartje op verjoardag of even bellen doun wie nog aal. En as hai wat van mien schrieverij zigt zegt e: “Ze het pad toch vonden”.

En nou vragt hai of ik kom en zegt:

“k Bin blied dat ik die zai”. Wie proaten as van olds over van alles. Wat aansproak over en weer is meschain genog. Mit n puut vol zuide abbels loop ik te deur oet. Ropt hai nog wat? Ik kiek om en heur:

“Wel n stuk spek mitkoken!”

II. Deurkrast

Vot gooien of hollen? Mistroosteg kiek ik noar deuzen. De wereld negateven. Van mainsten zit n òfdruk ien fotobouk. Onbegonnen waark om alles oet te zuiken. n Hail mensenleven glidt joe te vingers deur. Ligt n lös mapke bie mit ploadjes van n old arbaaidershoes, van grode toen aan achterkaant mit blomkes ien blui en gruinte op riegkes en van t oetzicht over t laand aan veurkaant. Koolzoad, vlas, eerabbels, waait, aarten. Nuim mor op. t Het er stoan dij zesteg joar dat Thomas hier mit onderbrekens woond het. Foto’s opbewoaren bie zien braiven? k Haar ze brengen wild. t Laip aans. Tied dij òfsloten leek dringt zich noar veuren. Zien stem: bis altied ien mien gedachten. k Goa ien boeten om zinnen te verzetten. Fietsen om onrust oet t lief te trappen.

Buurman van smartlappenkoor ropt goidag.

“Ik kom te luustern zundag”, zeg ik.

t Concert is schoon oetverkocht. As k weerom kom ligt er n braifke op mat. Buurman het n koart regeld. Ien stromende regen fiets ik noar Engelbert. Wat wordt alles mooi gruin mit wat waarmte en natte.

n Koekkoek let hom gelden. Dat vien ik zo'n troostend geluud. Kortsleden heurde ik ain dou k s naachts te glaas oet hong. As k n koekkoek heur veur daarde keer, din betaikent dat wat. Doar mout ik zulf om lachen, dij gedachte. Concert is rommeleg, tenail te klaain, zoal te vol. Mor wat n feest. Plezaaier spat er òf.

t Mout toch mor wezen. Mapke mit foto's ien envelop. Zunnebril mit. Europaweg òf, dörp ien. Eerst bie t olle hoes laangs. Leste gesprek mit Thomans schut mie ien t zin. Dat t leven stoerder wer bie t older worden, zee hai. Dat t hier òflopen was as e valen zol. Dat t hom goud touleek as k bie hom ientrok. Mien hoes ien stad opgeven? Gain aigen roemte meer? Verzörgen op mie nemen van n oldere man ien dörp? Hai wer kwoad dou ik twievelde en mie der op bedenken wol. Vraauw van zien overleden neef wol wel woar ik muite mit haar. Bie t volgende bezuik staait hoes te koop. Even ien toen kieken. Onkruud, dikke brannekkels, swaarde aalbeerns nait plukt, rabarber deurschoten. Thomas is oet zien paradies verdreven, dat is dudelk. Zol e valen wezen? Bie heur wonen? Bakker stukt mie oet woar t appartement staait. Zien noam staait onder heurent. As e noar boeten kikt kin e mie lopen zain noar auto tou ien mien blomkesrok en rooie bloes.

Tieden loader bin k ien zulfde hal. Allain envelop mit foto's ien braivenbus doun. k Zuik t hoesnummer op. Zien noam is deurkrast. Nog net is te lezen wat er stoan het. Wat is dit? n Vraauw dut tussendeur open. Of k wat zuik. Of ze helpen kin? As ze heurt woar t om gaait zegt ze:

"Dij is dood. Aal twij moand leden. Kin ook laanger wezen mor as je vot binnen dut t niks of t twij of drij moand leden is. Of wel din. Zai woont hier nog. Beetje veziede viendt ze vast mooi".

Heur haand schut omhoog noar bel tou. Net op tied heb ik heur bie aarm om dat tegen te hollen.

Mit envelop nog bie mie loop ik vot. t Dut wèl wat hou laang of t leden is. Haar k waiten wild. Woar goa k hen? Noar zee tou? Polderziel is dichtste bie. Parkeerterraain woar òfslag was staait vol. k Zet auto op grode stuk aan aander kaant van weg. Wat is bomerij hoog en gruin worden. Achter café om loop ik bie diek omhoog. Haalverwege stop ik, doezeg. Ienainen heur ik koekkoek. Verschaaiden keer. Hai steudjet er over. Strukelt over klanken.

"Doe ook ien mienent", zeg k per ongeluk haardop.

Achter diek ontvolt zich t wiede wad. Balsem voor de ziel. Binnen hier Grunneger woorden veur?

Buurvraauw

“Ie hemmen eer van joen waark”, ropt buurvraauw. ”Mooi worden, hè?” zegt Bultemoa. “Wel n put waark om trampoline ien nkanner te zetten. “Ie zollen toch kaalm aan doun?” “Poar tegels bie trapke. Din is t kloar. Hemmen klaaindochters der nog meer wil van”.

Buurvraauw zigt dat hij klompen oet schopt en ien hoes gaait. Hai is nait weer d olle worden noa operoatie. En toch aal weer begonnen mit oavenddainst. Mor ja, nog n geluk dat hai zien waark hollen het. Collega van Ploug C hoalt hom op noa t eten. Aal twinneg joar rieden ze noar fabriek, òfwizzelnd achter stuur.

s Naachts wordt er op deur bonkt en aanbeld. Vraauw Bultemoa staait haildaal verhillerd veur deur. “Mien man ligt zo stil en hai zegt niks. Ik wol 123 bellen. Dat nummer is nait ien gebruuk, zeggen ze”.

Buurvraauw schut rok en vest aan over nachtpon en runt mit. t Is 112, zai dut t wel. Wat er ook ondernomen wordt deur mensen van ambulance en politie, der is gain redden meer aan. As t zunlicht deur gedienen kropt kriegen ze dochter aan telefoon. Dij komt mit baaide wichter en nimt heft ien handen. Moeke mout heur eerst fesounlek aanklaiden. En buurvraauw ook. Mit kovvie en wat eterij komt dij weerom. En zo binnen ze s mörns op zuik noar pepieren, worden mensen beld en en maild en woorden veur koart opbedocht. Raauwvraauw komt. Dij zegt dat ze alles regelt. Kinnen ze direct vroagen op liest even bie laangs lopen?

Klaainkiender mout verteld worden wat of dat er gebeurd is. Twij wichterkes van zes en vaaier. Oldste begript t wel. Knien was ja ook dood goan. Dij wer ien

grond stopt. Wordt Opa ook ien grond stopt? Moeke holdt n omstandeg verhoal over cremeren. Wichter kieken heur verschrikt aan en lopen vot. Deur t glaas zain ze trampoline. Haar Opa dij nou aal kloar? Ze willen ien toen. t Mag nait.

"Mor Opa het zulf zegd van …", begunt oldste. Mor t mag nait. Onder gain beding.

Der komt volk over vlouer. Buurvraauw gaait noar hoes, meschain wat soep moaken. Collega kin t nait bevatten, zien kammeroad ien ain keer vot. Wit om kop kikt hij noar wichter. Dij speulen mit poppen. Oldste zegt tegen zuske dat ze opa-pop nait ien grond stoppen. Nee, opbrannen en ien voaske doun. Dat het moeke toch verteld? Buurvraauw zet paan soep ien keuken en denkt: haar kiender moar geworden loaten boeten op trampoline. Zai haar wel oppazen kind. Ze vragt: "kin k nog wat bosschoppen mitnemen oet dörp"?

Dokter Zjivago

Joeri was muid weerom komen van t station. t Was zien vrije dag. Ain keer ien tien doagen haar hai doar recht op. Mainstied hoalde hai sloap van dij negen doagen ien. Hai hong wat of lag laangoet op divan. Ien koamer dernoast heurde hij Lara mit Sima proaten dij op veziede komen was. Hai sprong ien t in en laip noar t roam. t Weer was minder worden. Boeten wer t aal duuster. Twij oksters vlogen binnenploats op. Wiend blous veren oet mekoar.

"n Okster betaikent snij", docht dokter.

Op t zulfde moment heurde hai Sima tegen Lara zeggen:

"n Okster betaikent bericht. Krigs gasten of meschain n braif".

Even loader wer der aanbeld. Lara laip mit vlugge pazzen noar deur tou. Oet t gesprek begreep Joeri dat Sima's zuster Glafina der was. Lara vroug of ze mit Sima proaten wol. Glafina zee: "Nee, doar bin k hier nait veur. t Gaait om wat aans. k Heb n braif veur joen vrund. Hai mag mie wel dankboar wezen dat k n poos bie post waarkt heb. Braif is deur veul handen goan veur e bie mie terecht kwam. Hai komt oet Moskou en is vief moand onderwegens west. Ze begrepen nait aan wel hai adresseerd was, mor ik ken hom wel".

Braif was van Tonja. n Laange braif van veul kaandjes, verkreukeld en vol vetvlekken. Envelop was open en kapotscheurd. t Drong nait tot dokter deur hou braif bie hom komen was. Hai haar nait ains vernomen dat Lara hom envelop geven haar. Hai begunde te lezen en wer ale begrip van uur, tied en ploats kwiet.

Tonja schreef: "Wais wel dat wie n dochter hemmen, Joeri? Wie hemmen heur Masja deupt, as herinnern aan

mien moeke. Mor nou hail wat aans. n Aantal bekende personen oet t openboare leven binnen verbannen noar t boetenlaand. Pa ook en wie as gezinsleden mit hom. En dat doe hier nou nait bis. Wie mouten ons mor schikken en blied wezen dat t nait slimmer is ien dizze vrezelke tied. As hier was kons mitgoan. Mor woar zits op t ogenblik? Ik stuur braif noar t adres van Lara. Zai geft hom die wel as ze die opspoord het. k Wait nait of doe loader toustemming krigs om net as wie t laand oet te goan. Dut ook niks. k Loof nog altied dat leefs en weerom koms. k Luuster vol vertraauwen noar wat mien laifhebbend haart mie ienstuupt. Meschain dat wie woaraargens weer verainegd worden aal durf k nait hopen dat dit grode geluk veur ons votlegd is.

Ellèn is dat ik wel van die hol mor doe nait van mie. Ik zuik ien miezulf hou dat zo komen is.

k Zai t nait en wait ook nait wat k doan heb dat k dit verdrait verdain. Zigs mie gewoon verkeerd. Kiks noar mie mit onvrundelke ogen en dat misvörmt mie. Ik hol van die. Wis doe mor houveul. Ik hol van combinoatie van biezundere en gewone kanten ien die. Ik hol van dien gezicht dij zaachter wordt deur innerleke gevuilswereld, aans was meschain lelk. Ik hol ook van dien talent en dien verstand, dij plak iennemen van dien wil dij kwiet bis. t Is mie allemoal laif en ik kin gain minsk dij beder is as doe.

Mor luuster nou noar wat k die zeg. Ook as doe mie nait zo laif was, ook al vuilde k nait zoveul veur die, din nog kon k de treurege woarhaid van mien onverschilleghaid nait onner ogen zain. Allain aal omdat k baang bin veur vernederende en vernietegende straf dij nait-laifde is zol k ter onbewust veur zörgen dat k nait begreep dat k nait van die hiel. Doe en ik zollen dat nooit waiten. Mien aigen haart zol dat veur mie bezied stoppen, omdat nait-laifde

hoast geliek is aan moord en ik zol gainain, wel din ook, zo'n slag toubrengen kinnen.

Der is nog niks definitiefs beslist, mor woarschienelk goan wie noar Paries. k Zel dus ien dij verre contraainen terecht komen woar doe as kiend west hes en woar mien pa en mien oom opvud binnen. Pa dut die de groeten. Sjoera is flink gruid. Hai is gain mooie, mor wel n staarke grode jong. As k over die proat begunt e ontroostboar te reren. Ik kin nait verder schrieven. Mien haart wordt verscheurd deur troanen. k Hoop dat t die goud goan zel. k Smeek Gods genoa òf veur de tied dat wie nait bie nkanner binnen, veur alles wat doe op dien laang en donker pad aan stoers en onwizzeghaid tegenkoms. k Beschuldeg die naargens van, k moak die gain enkel verwiet. Richt dien leven ien op menaaier as doe zelf wils en dij t beste veur die is.

Veur wie votgingen oet ellendege Oeral dij ons noodlotteg worden is heb k Lara goud kinnen leerd. Ze was hailtied bie mie dou k t stoer haar en het mie holpen bie bevalling. Doar bin k heur dankboar veur. Ien ale oprechthaid mout ik tougeven dat zai n goie vraauw is, mor k wil der nait om laigen – zai is t absolute tegendail van miezulf. Ik bin op dizze wereld komen om t leven makkelijker te moaken en juuste oplözzings te zuiken, zai om t leven iengewikkeld te moaken en op t verkeerde pad te zetten.

Adieu, ik mout ophollen. Der is net ain komen dij braif mitnemen zel. t Wordt ook tied om ien te pakken. O Joera, Joera, mien laifste, mien man, voader van mien kiender, wat ìs er toch mit ons? Wie zellen kanner nooit, nooit meer zain. Besefs aigelk wel wat de woorden dij k net opschreven heb betaiken? Begrips doe dat, begrips doe dat? Ze moaken dat k opschaiten wil. t Is net of k ophoald wor om terechtsteld te worden. Joera! Joera!"

Joera keek op oet braif mit òfwezege ogen zunder troanen, dreug van verdrait en leeg van lieden. Hai zag niks om hom tou en was hom naargens meer van bewust.

Boeten begunde t te snijen. Wiend joug snij aal dichter en vlugger tegen t roam aan. Joeri keek deur t glaas noar boeten of hai gain snij valen zag mor deurging mit Tonja's braif te lezen, - of er gain dreuge snijsteerntjes bie t roam laangs vlogen, mor ludje tussenroemtes van wit papier tussen swaarde ledderkes, wit, wit en zunner èn, zunner èn en wit.

Joeri greep noar zien borst en kreunde zunder dat e t helpen kon. Hai vuilde dat e valen zol, dee n poar hinkende pazzen en viel bewusteloos deel op divan.

Oet: *Dokter Zjivago* van Boris Pasternak
Vertoald oet t Russiesch deur Nico Scheepmaker
Bosch Utrecht 1967

Schetsbouk

Der wer nog meer snij veurspeld. Nait laanger wachten, vot op stap goan, bedocht ze. Eefkes kieken hou landerijen der bie lagen ien t winterweer op dizze zundagmirreg veur Kerstdoagen. Lampkes ien boom dee ze veur ale zekerhaid oet. Steveltjes achter ien auto. Dwars deur stad ree ze noar t Noorden woar ze bie Meulenstreek Wolddiek opging.

Weg was zo goud as schoon. Sloten waren dichtvroren. t Was bomies zag ze. En doar ontvolde zich t landschop: boerderijen, bomen en gruinlaand, bedekt mit n loagke snij. Ien zun lag dat sprookjesachteg mooi te wezen. Van lósstoande toren – woar dizze streken zo riek aan binnen – zol ze ien vrouger joaren foto's moakt hemmen. Tegenwoordig nam ze t beeld zo goud meugelk ien heur op. Onderndaam, ook zo schilderachteg. Wat n gehaaister was dat ien begun van t joar west mit aanleg van nije weg. Olle was fietspad worden. Over ruilverkavelingsweg richting Tinaalgen en Bavvelt. Ze was t bordje bie brug aal veurbie. Ston doar gain Lutke Saaksum op? t Schoot heur opains ien t zin dat ze rit eerder moakt haar, mor din op fiets mit snikhait weer. Oosterweg op noar Paiderboeren. Hier gain percelen bos en bomen dij kerktorens aan t oog onttrekken, mor horizon en hoge lucht. Gedachten dij ien joe opkomen en votvluien. Toch aigenoareg dat hai nait weerom beld haar. t Was n hectisch moment dou zai telefoon oppakte en zien stem heurde. Of ze n keer ofspreken konnen. Ze haar vroagd of hai noa n dag of wat contact moaken wol.

n Week loader nog niks heurd. Dat was nou annerhaalf joar leden. En aigelk wol ze haile geern over wat dingen

mit hom proaten. Unfinished business. Woar was zien schetsbouk toch bleven? Dij haar n poos bie heur ien kaast legen mit wanhopege woorden op leste bladzie. En wat was dat toch west mit dat zuske? Wat haar dat mit hom doan? Vrouger nait bie stilstoan, nou wel. Ze wol hom ook nog bedanken. Op zodderdagoavend waren ze noar t circus west en dou was tas heur van planken ofgleden op grond, te daip om te pakken. 's Mörns was e nait ien kerk. Haildaal op fiets noar stad goan om tas op te hoalen. Hou old waren ze dou, zai meschain net 17 en hai wat oller. t Speet heur zo slim dat ze niks meer van hom heurde, dat ze der n leedlaid over schreven haar.

Veurege week hes doe mie beld
heb ik dien stem weer heurd
Nog ain keer zollen wie kanner zain
Toch is dat nait gebeurd
Herinnering moakt mie mainstied blied
Toch dut t ook wat zeer
k Heb wenst noar dou en ook noar die
Mor dij tied komt nait weer.

n Refrein der bie, twijde couplet, en ook n melodie haar ze zo kloar. Haar ze moekes muzieklezzen mor ter harte nomen. Nou mos ze t verske ienzingen op n bandje. n Surinoamse zangeres haar hom op cd zet. Dat kostte nogal wat geld omdat er n studio òfhuurd worden mos veur n groot dail van naacht. t Klonk biezunner, stem van n jonge exotische vraauw dij nog nooit Grunnings proat haar en niks snapte van dat dou en dij en die. Mor ja, echte popmuziek was t nait.

Ien tussentied was ze ien Paiderboeren beland. Langzoam ree ze deur t dörp. Keek noar ale bekende plekjes. Eerst kwam zien boerderij ien zicht en dou ploats woar of dat zai zulf n joar of dattien woonde. Vrouger

laag der n mooi zandpad. Nou was boudel ophoogd mit van allerhande stainenrommelderij. Ze ree deur en nam weg dij bruukt wordt deur wadlopers. Eerst noar zeediek tou en din theedrinken bie ol buurman. Slagboom tussen baaide boerderijen ging omhoog. Ze kreeg nog n glimp mit van t ollerliek stee en dou ree ze deur n besnijd diekgat en n widde polder. Toch wel kold hier, dus steveltjes aan en links bie diek omhoog. Helder weer, aailand en ploaten waren duudelk te zain. Widde gebaauwen op Borkum stonnen te glenstern ien zun. Ze snoof frizze lucht op.

Der kwam n auto aan, n lichtgrieze. Dij wer noast heur blaauwe zet. n Laange kerel van heur leeftied stapte oet en laip rechtsòf deur t open hek bie diek omhoog. Hai keek ien t rond, ook heur kaant oet en ging aal gaauw weerom. Zai bleef nog n poos stoan te kieken. As t nait zover van Stad òf was ging ze op Oljoarsoavend noar zulfde plek. Din kon je t vuurwaark zain op Schiermonnekoog en ook ien ale dörpen ien wiede omtrek.

…

Ien gain tieden was hai ien zien geboortestreek west. Deur stad hen zag e wat nije dingen. Ien provinzie veranderde nait echt veul. Wel n mooie spoorbrug worden over t Van Starkenborghkanoal. Dat olle ding was ook markant. Plannen om dij nog weer te bruken waren eerst òfketst. t Spoor toch biester? Der was n nij idee. Wel op snelhaid letten. t Was hier 80 TAMMO. Hai wol ien t olle dörp kieken. Meschain op veziede bie familie of bekinden, of noar t kerkhof woar ollers en t zuske lagen. Hai zag wel. Ree noar boerderij kon e oprieden, mor wat haar e doar nog te zuiken? Wat lag t laand er mooi transparant bie ien wintertied, docht e. As e potlood en papier bie hom

had haar, zol e mit n poar lienen diek, sloot mit daam en vring en ver vot boerderijen en bomen taiken kinnen. Woarom dee e dat nooit meer. Woar was zien schetsbouk toch bedoard? t Wichtje van vrouger kwam hom ien t zin. Wat roar dat e heur annerhaalf joar leden wel opbeld haar, mor nait terugbellen durfde dou ze dat vroug. Dat haar e wel touzegd. Wat zol ze docht hemmen. Hou laanger hai wachtte hou stoerder t leek om t alsnog te doun. Doar kwam nog bie dat e ien strikte zin van t woord nait vrij was. Hai dirigeerde aandacht weer noar t stuur en omgeving.

Gracht van vrougere börg zol wel bevroren wezen. Doar haren ze vrouger veul scheuveln doan. Om nou deur dij snijproeksel te banjern, nee. Ien n bouk over Ommelander börgen en stainhoezen las e kortsleden wat nijs. t Verhoal van Moriaan dij as sloaf deur Sonoy mitnomen was noar Dieksterhoes was hom bekind. Ook dat e zaachte gevuilens kreeg veur t wichtje dij doar dainde. Zai haar knecht laiver as hom en dou het e allebaai om haals brocht. Mor hier ston nog wat bie: Als straf werd hij onthoofd achter de dijk ten noorden van de borg in 1596. Een vlek (van dodekop) op de vloer van de “Moorjanenkamer”ging door voor een onuitwisbare herinnering aan deze moord. Dat dodekop n soort rode vaarf was wis e wel. Toch schaande dat börg loader òfbroken was. Alhouwel, t diekdörp zat nou aal geregeld verstopt met wadlopers en zeehondgangers.

Omdat e makkelker bie diek komen kon deur Negenboerenpolder as deur Linthorst-Homanpolder ree e om. Der ston n blaauw autooke bie t gebaauw van Provinzieoale Wodderstoat. Hai zette zienent er noast Op zeediek laip n vraauw. Laange rok, n jenteg swaart jaske en steveltjes aan. Hai laip rechts deur t hek en dou bie diek

omhoog. Snij op kweller. Opkomend wodder zo te zain. Hekken aan boetenkaant van diek waren open. Zo kon je aan Lauwersoog tou rieden. Hai keek over t laand en weer noar heur. Ofstand was te groot om gezichtstrekken te onderschaaiden. Toch kwam ze hom voag bekind veur. Hai laip weerom en stapte ien auto. Bie slagboom ston n boer mit hond. Ze konnen kanner van vrouger. Buurtgenoten.

"Dij blaauwe auto ston zeker nog bie diek", zee boer. "k Zag hom veurbie goan. Zai komt vervast theedrinken straks".

"Wel is dat din", vroug e.

"Dat wichtje woar doe verkering mit haars. Hes nait mit heur proat?"

"Niks van zain", zee e.

Mit n noodgang stoof auto vot. Weerom goan? Toch mor nait. t Was hom nait noar t zin dat t zo ging, mor hou mos t aans. Kovvie en n borrel, doar was e aan tou. Bie t café ien t twijde dörp parkeerde hai auto. Ien hoast laip e ain van kerstbomen onnersteboven dij veur kroug stonnen. Even zitten, din keek e straks wel wat e verder dee.

...

Zai wer kold. Op noar ol buurman, al was dat t juuste woord nait. As kiener kwamen ze bie n kanner op boerderij, ze konnen kanners moeke en gingen n poos noar zulfde schoul. Zai was t leven ientrokken en buurjong was doar altied wonen bleven. Hai ston bie deur te wachten.

"k Blief nait laang", zee ze.

"Bis altied zo weer vot. Touvalleg dat joe kanner tegen kwamen bie diek", zee e.

“Wel was dat din?”, vroug ze.

“Dij jong woar doe verkering mit haars. Hes nait mit hom proat?”

Hou is t meugelk, docht ze. Annerhaalf joar aan hom denken en hom nou mislopen. Of dat was t woord nait. Ze haar gewoon nait zain dat hai t was. Ook nait aan docht. Zo voak ien heur leven haar ze dingen mitmoakt woar aandern van zeden dat t touval was. En dat zai zulf docht dat t meschain zo wezen mos. Mos dit din nait zo wezen? Nait maarken loaten dat t heur wat dee. Thee en meelkoekjes waren zo op.

“k Goa op hoes aan”, zee ze.

“Der komt nog meer snij”, zee buurman.

…

Lucht trok dicht. Wiend wakkerde aan en joug snijdunen over weg. Wat ging dat haard. Over Ainerom ree ze weerom. Midden ien t dörp zag ze zulfde lichtgrieze auto dij bie diek ston. Zol e noar t café goan wezen? Ien n impuls zette ze auto noast zienent. Bie t pad noar veurdeur stonnen twij versierde kerstbomen mit lampkes. Ain ston schaif. Waarmte sloug heur ien muit dou ze deur open dee. Hai zat bie t glaas en keek op. t Is net of e op mie zit te wachten, docht ze, en laip noar hom tou.

Kastanje

Christa krigt kastanje te buus oet en wrift hom op tot e glanst. Zai is der bie zitten goan op ain van stoulen dij nog ien koamer staait. Kastanje schut heur te hannen oet en verdwient onner t kamnet. Dij is nog nait verzegd. Elk en ain viendt hom mooi. Gainain wil hom hemmen. Oet onnerste loag pakt ze deus dij ze op zoller von. Zaten wat foto's ien van kienerjoaren ducht heur. Veul waren doar nait van.Van alles gaait heur deur hannen. Ploatjes van familieleden, mensen dij ze hail nait kin en wat kienerpertretjes. Lesten bekikt ze aandachteg. Op ain stoan drij gezichtjes. Ze herkent bruierke, dij tussenien mout ze zulf wezen mor wel is dat jonkje aan kinkerkaant. Neefke? Vendje van buren? Straks even vroagen.

Wat n gehaaister om joen ollers te verhoezen noar n aanleunwoning mit minner roemte. t Mainste waark komt op heur deel. Oldste bruier Ties woont verder vot en jongere kiener lopen nait zo haard. Eerst mor weer verder.

Deus zet ze ien t kamnet. Aine foto nimt ze mit. Ze grist kastanje onner kaast vandoan en ridt noar t riegkeshoeske woar ze ollers eerder op mirreg henbrocht het. Pa staait ien t schuurke. Christa let hom foto zain.

"Wel is dat jonkje links, Pa?", vragt ze. Pa kikt en schrikt. "Woarom wils dat waiten?"

"Is toch n gewone vroag", zegt Christa. "Ties rechts, ik ien t midden, mor wel is dat din".

Pa holt hom vaast aan waarkbaank. Hai klinkt wat verkollens as e begunt te proaten.

"Dat is ludje Geert. Ons daarde kiend".

"Woarom wait ik dat nait", zegt Christa verbiesterd.

"Ien t begun heb k ter wel over had", zegt pa. "Mor blik

ien moekes ogen hiel mie tegen. Ik zol op joe drijent pazen. Ludje Geert is mie ontkomen. Hai is verdronken".

Christa kin gain woorden vienen. Pa zegt:

"Schovvel staait ien schuur. Kraber is te zuik. Is meschain nog boeten. Goa doe mor noar moeke tou". Hai lopt vot.

"Mooi dat er bis. Staait nog thee op steltje", zegt moeke. Christa gaait bie heur zitten en begunt wat omzichteger.

"k Heb foto's vonnen ien schougedeus op zoller. Binnen ploatjes van kiener bie. Wel is dat jonkje hier?" Christa holt heur foto veur.

Moeke veert verschrikt op. "Nou komt t toch nog oet", zegt ze en sloekt wat vot.

"k Was mirregs vot op fiets noar n verjoarsveziede. Pa zol op kiener pazen. Der kwam bericht dat er wat slims gebeurd was. Dou k n haalf uur loader thoes kwam heurde ik dat Geertman verdronken was ien sloot achter t hoes. Aan pa zien aandacht ontsnapt".

t Is stil ien koamer. Din gaait moeke verder:

"Ik gaf pa schuld. Heb k joaren doan. Tot ik zag dat hai net zoveul verdrait haar as ik. Wie hemmen t er nait meer over had. t Dee te zeer".

Der komen raauwe klanken oet moekes keel. Ze gript ien lucht of ze t jonkje nog pakken wil. Christa tast ien buus noar kastanje, legt hom ien moekes haand en volt vingers der om tou.

"Hol vaast, moeke", zegt ze. Ze hoalt pa op en gaait noar hoes. As ze heur man ien stukken t verhoal dut begeft stem t.

"Ien gain joaren is er over proat. En vandoag begonnen ze baaident dou ze foto onner ogen kregen. Dat verhoezen het heur van streek moakt."

"Ochgod, binnen der doarom zo laang gain kiener komen?"

“Mouten anern dit waiten? Zal ik Ties ienlichten?”

Heur man luustert. Din zegt er: “As hai foto t eerst zain haar, wols doe t din heuren?”

“Absoluut”, ropt Christa.

“Din dus dat”, zegt hai. “Kieken wie loader verder”.

Christa belt ollers op. Ze krigt pa der veur.

“t Gaait wel goud hier”, zegt hai. “Moeke is rusteg. Wie willen mit kiener proaten. Eerst mit die en Ties”. Zien stem is krachteger as Christa van hom wend is. Of hai boudel onder controle het. Hai zegt ook nog dat moeke n kastanje vastholt.

“Heb ik heur geven. Loat mor geworden”, zegt Christa. Ze draait zich om noar heur man.

“t Eten is der bie ienschoten”, zegt zai.

“Ik bak ons n aai”, zegt hai. “Kom eerst es bie mie zitten”.

Hai schikt op. Christa kikt noar hom. Wat koken aangaait was aaier bakken aigelk t ainegste wat e kon. Ien n poar uur tied is wereld verannerd. Hier is alles nog gewoon. Ze zucht daip en kropt bie hom ien kroakstoul.

Aaierkouken

Stad oet, rit moaken en wat bosschoppen doun. Altied mooi om landwegkes te nemen. Diskeer bie Harkemoa's zulfbaauwde kerkje laangs. Doar heb ik ais n Grunneger dainst mitmoakt. Dou was k op fiets en hai trok mie as leste kerkgaanger t gebaauw ien. Gemainte zong oet volle borst van Hai zigt oet zien hemel/ons mit ons gewemel/ Hai het mensen deur. Slim eerbiedeg klinkt dat nait.

Bie goie bakker ien dörp hoal ik brood, stoet en aaierkouken. Ien kraant ston n stukje over nijmoods dieet woar aaierkouken aanprezen werden as: lekker, licht verteerbaar, weinig calorieën. Tegen bakkersvraauw zeg ik dat gemiddelde Noordeling wat genuanceerder ien zien oordail is: beedje dreug, nait veul smoak aan en wat kin mie dat schelen of k ter dik van wor. Ze zegt dat heurent nog altied beder binnen as wat er ien schappen van winkel ligt.

k Draai t haim op bie schoonzuster. Zai hoalt wat te drinken. Der wordt aanbeld. Twij potege kerels ien overaal stoan bie deur. t Is om boiler te doun. Ze lopen mit noar biekeuken. "Hier hangt e", zegt schoonzuster.

"Hangt?" vragt ain. "Wat aans", zegt ze.

"Wie zollen hom mitnemen", zegt aander.

"Doar hangt e ja".

"Wie maggen hom allain mitnemen, nait lösmoaken", zeggen kerels. Boiler is nog nooit ontploft mor schoonzuster op dat moment aal en haildaal as ze vroagen of ze hom der zulf nait òfhoalen kin. Of n staarke buurman zeggen ze der gaauw bie as ze t onweer op heur gezicht zain.

“Dij risico maggen wie wel lopen?” blast ze. Dat ze t bedrief bellen mout roupen ze bie t votgoan. Dat dut ze. Mor nou mout er betoald worden. t Wichtje aan telefoon zegt van 11 euro veur n haalf uur. Touvalleg is er waarknemer ien de buurt dij komen kin. Schoonzuster wist hom plek aan.

“Hai hangt ja haildaal ien t houkje”, zegt man.

“Doar het joen bedrief hom zulf ienstalleerd”, bit schoonzuster hom tou. Hai begunt. t Duurt even veur t ding er òf is. t Nimt meer tied as e docht. Of ze 22 euro òfreken wil. Droaderij blift lös aan muur hangen.

Schoonzuster is aan kovvie tou. Ik pak aaierkouken te auto oet en vertel heur wat ik tegen bakkersvraauw zee. Gelukkeg kin ze der om lachen. Mor aigelk haiten dij dingen pleverkouken, zegt ze.

Noorderplantsoen

Hou perceptie serveerster parten speulde.

Resoluut veegde ze t leste toaveltje schoon. Waren bult minsen west op dizze noazummeroavend. Mainsten haren op terras zeten woar nog n streep zun over hen slierde. Ze mossen t hemmen van touvallege passanten al waren der ook wat vaste klanten oet de buurt. Dij vonden t schaande dat ze ien wintertied dicht waren. Der was n man bie dij geregeld kwam te kovvie drinken, wat older as zaizulf. Ze haar n noam veur hom opbedocht: Jaap-Herman. Per ongeluk zee ze dat hoast dou ze aan proat kwamen. Doar schrok ze wel van.

t Jonge stel was laang zitten bleven. n Wat donkerachtege jongkerel en n wichtje mit hail lichtblond hoar en n typisch accent. Hou ze doar zaten te fluustern, dicht noar n kanner toubogen. Zo'n laif gezicht. Ze mos even wat votsloeken. Eerst kwamen ze op verschillende tieden, nou aal veur daarde keer op dunderdag. Hou ze dat onthollen kon, vroug boas. Oh, koopoavend, op zo'n fiets. Hai lait aal meer waark aan heur over. Op dunderdagoavend sloot ze mainstied zulf òf. Part-time kracht was din aal vot. Ze laip noar t span tou om bestellen op te nemen. Ze heurde t wichtje zeggen dat ze laiver ien stad wonen wol as op plattegrond. Jong keek op, legde aarm op papier veur hom en verbeterde: platteland. Dou zee hai nog dat Ania oet Polen kwam. Ze mozzen ale drij lachen. Zo te oordailen noar t stuk papier dat ze zain kon was t n soort blaauwdruk. Ienainen wis ze t zeker: jongeluu haren n hoeske vonden en dat wollen ze verbaauwen. Ooit zol ze zulf bie t Noorderplantsoen komen te worden dou ze

nog mit … Ze drukte gedachte vot. t Wichtje vroug woar w.c. was mor ze ston ien keuken dou ze bred mit kop en schuddels votbrocht. Ze wees heur t goie stee, rechts ien gaang. Woar haar ze aigelk sleudel loaten dij boas heur net geven haar? O ja, Ze lait hom ien buus glieden. Sikkom negen uur. Der kwamen toch nog wat minsen aanschieten. Wat dee t ook. Zat ja toch gainent op heur te wachten. Ze mouk kovvie en cappuccino kloar en holp gebak oetzuiken. Jongkerel was vot. t Wichtje schudelde wat hen en weer. Mit dat bizundere stemke zee ze dat hai zo weerom kwam. Was ook zo. Haildaal achter poest kwam er der aanstörmen. Eerst ging hai noar w.c. Dou zaten ze nog even te proaten ien dij vertrouwelke holling dij ze nou zo goud kon. Leste klanten verdwenen. Papiergeld oet kassa dee ze ien ludje kluus bie keuken. Noodoetgang controleren. Ien orde. Sleudel van veurdeur haar ze toch ien rechterbuus stopt? Linker din? Ook goud. Sekuur dee ze boudel op slöt en pakte fiets. t Was n lije oavend. Wodder van baaide fonteinen spoot ien drij stroalen omhoog. Ze ree Grode Kruusstroat ien. Toch schaande dat dij mooie treurboom hoast nait meer te zain was. Ien Boddernstroat sloug ze links òf om Nije Kerk toe en Zeuvende Hemel veurbie. Over Ebbenbrug weer noar links as ze op fiets was. Lopend kon t aal veur brug. Zo kwam ze bie heur hoeske op terrain van veurmoalege stroopfabriek. Ze las nog wat en ging op ber.

Midden ien naacht schoot ze wakker. Telefoon. Boas. Hai zee dat er ienbroken was. Ze dee heur goud aan en vloog te deur oet. Ien Boddernstroat stoof zaikenauto mit sirene heur veurbie. Traumahelikopter hong ien lucht. Wat n minsen ien t Noorderplantsoen. Boas wees noar heur. Twij agenten laipen op heur tou. Dou ze mitnomen wer zaag ze nog net t Poolse wichtje dij op brancard

ien ambulance schoven wer. Ze vong brokstukken van gesprekken op:

- Gain spoor van broak
- Dij vent schoot dou der ain kwam te kieken
- Nait op dunderdag
- Serveerster zat ien t complot
- Kogel ketste òf en rouk heur ien haals
- Boas van t spul nimt dagopbrengst toch altied mit?
- Dij vraauw was nait te vertraauwen
- Traumahelikopter kin hier nait aan grond komen
- Ien wat veur wereld leven wie toch
- Bainen binnen heur verlamd
- Het hai geld mitnomen?
- k Haar t altied wel docht.

Politieauto ree vot.

Drij doagen loader was ze weer thoes. Ien kraant zaag ze dat achternoam van t Poolse wichtje mit n W begon. Bie portier van t zaikenhoes nuimde ze n noam dij ze onderwegens verzonnen haar. Veurnaam Ania. Hai tikte gegevens ien. Zee dat t nait recht klopte. Aal gaauw haar e goie noam te pakken. Patiënt laag nait meer op Intensive Care. En dat er nog gain bezuik west was. Ze mos boven mor even mit zuster proaten. Dij ston mit rug noar deur tou. Eerst zaag ze boogconstructie over bainen, dou t widde gezicht van t Poolse wichtje. Ze keken kanner aan. Eefkes. Dou keek Ania aander kaant oet. Wat haar ze ook verwacht. Ze stapte achteroet.

Ien hoes keek ze verwezen om heur tou. Hou mos ze minsen onder ogen komen. Naíef, ja, dat woord haar

ze nou wel twinteg keer heurd. Boan kwiet. Of zol elk en ain alles v ergeten wezen as winter veurbie was. Bel ging. Eerst wol ze nait open doun. Dou ging ze toch noar deur tou. Doar ston hai, de man dij bie tied en zet ien t Noorderplantsoen kwam te kovvie drinken. Hai zee dat hai hom nooit fesounlek veursteld haar. Dat zien kameroad JH tegen hom zee omdat e noam te laang von. Dat zien olders dat gelukkeg nait deden. En of ze zin haar om n stuk te lopen, din zol hai heur der alles over vertellen. Ze pakte jak en n kleureg sjaaltje en trok deur achter heur dicht.

Op fiets

t Weer is net zo mooi as guster veurspeld is. Dat ik goa op pad. t Plan is om van stad noar Paiderboeren te fietsen woar ons boerderij ston. Op kilometerteller van baide woagens ston 34 aangeven van schuur noar fabriek. Op fiets zel t even verder wezen. Pakkelarie ien fietstas. Pakje sap mit en wat koekjederij. Doar gaait t hên. Bie Noorderhoogebrug goa k Wolddiek op. Mooi wegke mit oetzicht op landerijen tussen bomen deur. Bie Westerdiekshörn even stoppen en kieken. Zo beland ik ien Onderndaam. Drinken is op en t is slim waarm. Gain winkel. Zunder dat k t goud ien de goaten heb zit ik ien Suksmoezen. t Is hail stil bie pad. Etenstied west, reken ik. Zun zindert boven t zoad. Lucht op weg trilt. Komt er wat aan? Of ligt t aan mie. Fata Morgana. k Bin doezeg en drelsk ien kop. Gewoon deurtrappen.

Ien Ainerom bel k aan bie n schoulvriendin. Meschain kin k doar even oetrusten. Klaartje trekt mie ien hoes. “Op fiets oet stad? Kons wel gek wezen. t Is 32 groaden”. Ze geft mie drinken en zuide kouk. Zo worden levensgeesten weer opwekt. Wat of k van plan bin, vragt ze. Nou gewoon, noar Paiderboeren tou en doar bed and breakfast zuiken. Oet VVV-houk komen adressen en folders. Zes noamen krieg k mit en n toffee om op te sjaaben. Op Oosterweg begun ik. Gainent thoes. Verder over Noordhoes Til. Ien t daip het vrouger n zwembad west tot ain mit vout ien stuk glaas trapte. Dou was t doan. Over Brouk en Vaaierhoezen noar BB-boerderij. Maaidenkoamer is vol. Deur noar Paiderboeren. Drij meugelkheden. Bezet. Haar mor beld. Kin gainent meer bie. t Spiet mie veur joe. Zunder veul te zain rie k dörp weer oet. k Zel toch nait aal dij kilometers

weerom fietsen mouten noar stad. Nog ain kaans: Zielbrug. “Wie zitten aigelk vol”, krieg k te heuren. Dat het veur ain persoon is, zeg ik, n beetje benaauwd.

“Doar vienden wie n plekje veur”, zegt gastvraauw. Tegen heur man ropt ze dat er nog ain gast bie komt. n Vraauw oet stad. Bootsman. Hai komt dichterbie en zegt: “As dat n dochter is van boer Bootsman bie diek, din heb k heur pa op film stoan”. Ik krieg soep en zit ien grode toen met singel. Op dizze mooie zummeroavend is hai – ook boer – eerst nog aan t waark. As e ien hoes komt let e t mie zain: olle filmkes van landbaauwgebeuren van vatteg joar leden het e op video zet. k Zai mien pa, nog wat meer hoar op kop, aan t waark mit oogst en op t haim, jeugdeger as k hom ien gedachten heb.

Omraais dag loader. Gewoon op fietspad bie weg laangs. Onderwegens denk ik aan wat mie overkomen is. Op vief adressen kon k nait terecht. Op zesde en leste stee konden ze mie wel bruuken. En doar zai k bewegende beelden van mien pa ien de kracht van zien leven. Wonderliek, wonderliek.

Meneer Jansen

I. Raand rode kant

Laange swaarde rok mit widde Paisley-friemels en n raand rode kant op strook onderaan. Dij trek ik vanoavend aan noar t schoulfeest. n Swaart topke der bie en n rood bloeske. Zo kin t wel. Veurdaul van rok is dat er buzen ien zitten. Gain tas mit dus. n Tiendje in aine buus, kaam en buusdouk aan aner kaant. t Zel gezelleg worden is mie verteld. Gymnastiekzoal is veur gelegenhaid mooi aankled. Er is muziek. k Proat wat mit collegoa's. n Jong oet 4e klas vragt of k mit hom daanzen wil. Natuurlek. Even oetpoesten bie bar en verhip, ain stöt n glas rode wien om, over mien laange rok. Vanwege rode raand breng k hom noar stomerij bie Nadde Brug. Eerst kaam en buusdouk er oet. n Forse man staait mie te woord, t hoar hoast wit. Blozende geloatskleur. As k zeg dat e n rooie kop het denk ie dat t n draanksteern is. Dat is e nait aal lust e wel n klokje en nog laiver n Amsterdammertje. Dat heur ik loader allemoal. Ook dat e n fervent aanhanger is van Be Quick, dat e geern klokken repareert en n traauw kerkganger is. Vandoag nimt e gewoon mien rok ien ontvangst. k Bin aal weer thoes as k bedenk dat t tiendje ien buus zitten bleven is. Opbellen? Och, ik zai t wel. Toch zeg ik t direct as ik rok ophoal. Meneer Jansen is net zo nijsgiereg as ik. Zol t geld er nog wezen? Joa man, en nog keureg platstreken ook. Wie roaken aan proat. As k er n poar keer west heb nuigt e mie ien hoeskoamer achter winkel. Doar heur ik dat zien vraauw stomerij eerst dreef. Dou zai oet tied kwam mos hai te dainstwoning oet. Of zulf verder

goan. Dat het e dou doan aal was e veur zien pensioun chauffeur bie PTT ien haile provinzie.

t Duurt nait laang of ik zit schoulwaark te corrigeren ien achterkoamer. Winkelbel gaait ale klapscheten. Omdat e klanten vrundelk te woord staait kin k hail wat doun veur e der weer is. Wat e prachteg viendt is dat er sums n bekende voetballer n proatje moakt. En as Bartiena komt is zien dag goud.

Der is n groot leeftiedsverschil tussen Meneer Jansen en mie. Wel 20 joar. Dat hai oller is, bedoul ik. Hai prat voak over zien overleden vraauw. Hai was nait heur eerste vlam mor ze is mit hom traauwd worden. Dou ze aal n gezin haren is dij aner weer korts ien beeld west. Hou of wat wait k nait. Hai mist heur en zegt dat e ien gain zes joar blode borst van n vraauw zain het. Ik trek n gezicht of mie elke dag zukke dingen verteld worden en stuur mien aandacht noar Dani zien s.o. Hai schrift bleu. Ien t Engels is dat blue. k Zet n rood streepke.

Moeke haar t altied over Bleu Band. Der is nog n mopke over Belgen dij t strikje van t spul nait löskriegen konnen. Ientussen heur ik Meneer Jansen zien woorden mor aal te goud. k Wait gain antwoord. Hai vragt of k hom bie veurnoam nuimen wil. Dat mout mor nait. Wie proaten mainstied Nederlands mit mekoar.

Drij dochters het Meneer Jansen. Der is geregeld contact, begriep ik. t Leek eerst makkelk dat oldste belastingpapieren dee en t beheer over t spoarbankboukje kreeg. Hai het f 150.000 opspoard. Wichter vienden dat e nait aan dat bedrag komen mout. PTT-pensioun en AOW, doar kin Pa hom toch wel van redden? Omdat e mie wel es ophoalt om oet eten te goan of veur n weekend vot, is e hier nait zo blied mit. Hai zit er zo voak over te zoezen dat ik zeg:

“Proat er din over en regel dat”.
Hai let t nog even geworden.

Geregeld drink ik n kop kovvie bie hom. Op n keer kom k ter aanfliddern ien n bloot zummerbloeske. Hai kikt en schrikt. Der gebeurt wat. Mor woarom wil e doar mit ale geweld over proaten? Aal binnen t gebeurleke dingen, k blief toch n poos vot. Ien n verdraitege periode ien mien leven kom k hom tegen. Hai zegt:

“Wat zigs ter oet. Kom toch weer te kovviedrinken”.

Dat dou k. k Kin hom ja aal zo laang.

k Heb klok nait op tied opbonden. Uurwaark en slagwaark lopen nait synchroon. Hai stelt er n eer ien om t ol ding te moaken. As e klok weer brengt staait e n poos bie t glaas te kieken. Hai wil nait blieven om wat te drinken. k Loop mit hom noar veurdeur en goa din noar t plekje woar e ston. Wat zag e toch? Toen ligt er oareg schier bie. Der hangt n rieg broekjes aan lien.

Hai het t recept van n eerappelcake vonnen. Nog van zien moeke oet oorlogstied. Oet nood geboren. Op t heden is der n zuide variant. Van 500 g eerappelpuree, 4 aaier, 150 g sukker, 50 g griesmeel en n theelepel citrounrasp moakt n beetje bakster (of bakker) n cake dij best te eten is. Mor destieds was der ook n haddelk recept. Doar goa k mit aan gaang. 250 g eerappelpuree moaken, 3 aaier klutsen mit 2 eetlepels melk en 2 eetlepels zaachte bodder. Maank puree doun. 1 dikke siepel snibbern en sniddern. 100 g kees rieven. Alles maank t beslag ruiren. Pruiven of er peper en zolt bie mout. t Blik n uurke ien moateg waarme oven zetten. Mit dampende cake fiets ik noar hom tou. Wie pruiven. t Smoakt hail nait roar.

Meneer Jansen het n braif oet Austroalie kregen. Zuster van zien vraauw vragt of e komt. Hai wil wel, mor nait

allain. Dochters? Te drok, aan t waark of man kin hom nait redden. Of ik mit wil … Der mout hail wat regeld worden. n Klaain probleem wordt nou penibel. t Geld van t spoarbankboukje. Hai durft er nait om te vroagen, baang as e is om laifde van zien dochters te verspeulen. Bie dat woord schut mie hail wat aans ien t zin, mor wel bin ik. Wie redden ons wel. k Stibbel n plan oet. Eerst breng ik Meneer Jansen noar zien femilie bie Melbourne ien de buurt en doar blief ik n poar doagen. Din pak ik t vlaigtuug noar Brisbane, 2000 km noordelker. Doar n uur vandoan wonen mien nicht en heur man. Dij trip betoal k zulf. Meneer Jansen helpt mit t grode stuk omdat ik gezelschopsdoame bin, n soort hoesholster op raais. Eerst schrief ik n braif noar zien femilie. Dat zai nait denken dat wie ain koamer bruken. t Kin allain as er n apaart sloapstee veur mie is. Wie binnen joa goie kennissen, goud bevrund. Niks minner, mor ook nait meer. En zo gruien wie noar dag van vertrek tou.

II. Kietoerzenaine

Wat n raais noar Austroalie, 26 uur ien t vlaigtuug. Tussenstop ien Bangkok. Op t leste stuk zai ik n bloudrode lucht weerspaigeld ien n enorm meer met donkere bomen der om tou.

Overweldegd deur dizze aanblik wies ik t Meneer Jansen aan deur t ronde vlaigtuugroamke.

Hai zegt: “k Zai niks, mor t kin nog komen”. Hai zigt nait wat ik zai. k Vuil mie n beetje verloren.

Schoonzuster en man hoalen ons op. k Begriep t aal gaauw. Dit haar nait wezen most. Zai wol zwoager veur heurzulf hollen. Eerste doagen verlopen stroef. Wie helpen zoveul meugelk mit ien hoes en op boerderij. t Is n

hoeshollen zo as vrouger op t Grunneger laand. Stamppot widde bonen net stopvaarf, zulfgemoakte abbelsmots, dat soort dingen. Moeke moakt braiven open van zeun van 27 joar. Aner zeun is zeeman. Dij zien koamer heb ik. Wie goan noar vijmaart en noar Melbourne om siepels en worrels te kopen. Eucalyptusbomen, heuvels en meren. Op zandweg hippen kangeroes veur auto oet. Ien stad stoa k even ien gedachten bie rivier. Din monnen wie aal weerom. k Krieg nog net mit dat er gruine trams lopen. Televisie hemmen ze aal. Kin Meneer Jansen zien geliefde sport zain. Hels wordt e: hands wordt nait bestraft, speulers rollen as n kloon goaren over t veld en monje dat doel toch es zain. Wie hemmen grode muite om hom aan t verstand te peudern dat t om rugby gaait, nait om voetbal.

k Bin blied dat k noar mien nicht kin. Ik red mie wel noar t vlaigveld. Ien t toustel kom ik noast n echte Aussie te zitten. Wat ik zo allain op raais dou, wil e waiten. k Kin t nait helpen, ien ainen stört ik t haart oet. Nicht en heur man hoalen mie op. Ontvangst is hartelk. Aussie komt op ons toulopen. Hai vragt of ze mie n bedere tied bezörgen willen as k had heb. Dat lukt wonderwel. Beste mensen, mooi hoes, oetstapkes, n tocht mit n four-wheel-drive, op bezuik bie kiener. Strand, baargen, meren, paalms, everglades. Op n gegeven moment loop ik bie n kreek op t stille strand. Totoal verloaten wereld.

k Trek t goud oet en loop deur zun en wiend. As k ien hoes kom biecht ik eerst op dat k nait wend bin om veur t eten sherry te drinken. k Wor der gewoon doen van. t Wordt mie vergeven. Ze lachen mie oet as ze heuren dat ik nog nooit ien boeten n barbecue mitmoakt heb. Doar goan ze wat aan doun. Enorme toavels mit eten worden ien toen zet veur n grode groep mensen. Lucht betrekt. t Blaauw wordt gries en swaart. Op t uur U barst mie doar

n onweer lös, dat wie monnen toch nog mit t haile zoodje onnerdak. Mooie verhoalen heur ik. n Man mit n zeun van 15 is oet outback komen. Of ze n paraplu mit hemmen willen, vragt portier van t hotel ien Sydney. Verballereerde kop van zeun. Vent het nog nooit regen zain. Nicht heur man het garageholler west. Mensen brengen nog altied auto's veur reparoatie. n Week eerder kwam der nog ain mit n ol kröt aanzetten. Harry zee: "t Kreng is zo old, as t n peerd was schoot ik hom dood".

t Wordt tied om tickets op te zuiken veur omraais om Meneer Jansen op te hoalen. Piloten stoaken.
k Blief nog wat laanger bie nicht. t Muit mie niks. As k op boerderij arriveer is t zodderdag en wonsdag zel wie weerom. Verstandholling is nou beder. Allain zag Meneer Jansen n bekind handschrift op braif op bozzem. Hai het hom lezen en begunde te liepen om dij regel dat wie goie bekenden waren.

Bie t abbels plukken wer woagen mit trekker onder bomen zet. Zwoager wordt nait goud en vaalt van woagen òf. t Liekt goud te goan. Ien naacht van zodderdag op zundag wordt dokter der bie hoald. Mit ambulance wordt e noar t zaikenhoes brocht. Deur t glaas moak ik twij foto's ien t vrouge mörnlicht. Zwoager komt op zulfde dag te overlieden. Der mout hail wat gebeuren en er komt n bult volk. Wie binnen over en te veul. Haile stukken lopen wie over t zandpad en deur t bos. Zeemanzeun komt thoes. Leste doagen zitten wie ien caravan op t haim.

t Snijt s naachts. Maaimoand ien Melbourne. Onner dizze omstandegheden vragt Meneer Jansen op zo'n negatieve menaaier om aandacht dat ik hom aanvlaig. Dat kerel mie zo kwoad kriegen kin. Begraffenis is op Wonsdagmörn. Dearly beloved husband. Devoted father. Wie monnen deur noar t

vlaigveld. Vremde mensen brengen ons vot. Wie komen bie open luchtpaark laangs. Of wie doar west hemmen. Nee, wie hemmen naargens west. Meneer Jansen allain ook nait.

Veur omraais heb ik n poar doagen hotel regeld ien Athene. Taxichauffeur heurt wat bekinds en prat over Croyff. Meneer Jansen zien koamer ligt noast mienent. Hai komt er aan runnen. Dat t zo hait is en dat kachel ook nog braandt. k Leg oet dat t airconditioning is en dat e der ofblieven mout. Wat ropt gids toch? Kietoerzenaine. Der gaait mie n lichtje op. Key Tours. En din bus nummer 9. Bie t vertier komt er n daanswichtje bie Meneer Jansen op schoot zitten. Hai glimt. Wie drinken kovvie op heuvel tegenover Acropolis en zain zunsondergang bie ruïnes van tempel van Poseidon op Koap Sounion. Wie komen n beetje bie mor binnen ook aan t en. Op Schiphol worden wie elk ophoald deur ons aigen volk. Wie glieden oet mekoar of wie nait mit zien baaident vot west hemmen. Ik moak n mooi fotobouk veur hom.

III. Klok lopt deur

t Contact blift, ook as e verhoest. Meneer Jansen is haildaal van slag noa n vervelende ienbroak. Dochters vienden hom n huurhoeske woar hai kont nait keren kin en nauwelks roemte het om zien klokken te moaken.. En din krigt zien godvruchteghaid ook nog n fikse knaauw. Onner dainst wordt fiets hom ofstolen. Op zundag bie Martinikerk, hai kin der nait bie en wil nait meer noar kerk tou. Veur Sunnerkloas koop ik hom n minifietske woar ik n gedicht bie schrief. Joaren loader krieg ik dij bie Gods groatie weerom van dochter dij begunde te reren dou ze heurde dat wie op raais zollen.

Rollen binnen omdraaid wat t rieden betreft. Hai is n

keer tegen vangrail aankomen. Eefkes mor, zegt e. Hai vlugt zo Paterwoldseweg over woar je op t heden veurrang geven mouten. En din komt e ook nog bie n ainziedeg ongeval op kop ien sloot terecht. Dat ik rie nou. Eerste keer dat k hom hoalen zel bin k te loat. Nou mout ik n goud verhoal bedenken. Hai stapt ien auto. Veur e mie wat verwieten kin zeg ik:

"Sorry dat ik zo loat bin. Hond het jongen kregen".

t Blift langdureg stil noast mie. Din zegt e wat onzeker:

"Hes toch gain hond?"

"Nee, dat klopt", zeg ik, "Mor as excuus moakt t wel iendruk ducht mie".

"Doe altied", zegt e.

Meneer Jansen wil geern n keer noar Castricum tou. Mit zien gezin ging e hier op vekaanzie. Dat het joaren goan. Pension stait er nog. De Seinpost. Hai wist mie koamer aan woar hai en zien vraauw slaipen. Haile omgeving let e mie zain. As wie weerom rieden zegt e:

"k Wait nait of t daarde wichtje wel van mie is".

Mainstied loat ik mensen vertellen wat ze kwiet willen. Diskeer vroag ik verder omdat ik t idee heb dat joen geest vergiftegd wordt deur dit soort onzekerhaid. Hai het gevolgen van t noavroagen nait aandurfd. k Wait ook wel dat je t mainste te lieden hemmen onder consequenzies dij je nait veurzain hemmen.

Pendule het kapot west. Hai brengt hom weer. Wie zitten bie toavel te kovviedrinken en komen tot conclusie dat wij nait bie n kanner vienden en vonden hemmen wat wie zuiken.Wie binnen hoast ien troanen. Dat wie veur leste keer bie mekoar zitten waiten wie din nog nait. Haar e n veurgevuil? Woarom geft e mie t album om te bewoaren? Der zitten lege plekjes ien. Twij ploatjes van mie haar e ien knip. Meneer Jansen is bie zien dochter ien Duutsland

as e zaik wordt en dood gaait. Noar raauwdainst trek ik swaarde rok met widde Paisley-motiefkes toch mor nait aan om dij raand rode kant. Ien kerk zai k ale wichter. Jongste is n hail aner type as baaide oldsten. Familie zit nait bie mekoar. Dochters hemmen roezie kregen. Van t geld op t spoarbankboukje is hail wat noar advokoaten goan. t Is nait mooi van mie, mor k vien dat even prima. t Is traauwens loader weer goudkomen.

Domie zegt: "Vergeef ons voor de liefde…."

k Bin benijd wat hierop volgen zel. Dat is:

"…. die wij elkaar onthouden hebben".

Op dodenakker aan Hereweg krigt Meneer Jansen zien leste rustploats. Bie zien vraauw. Hai het 25 joar allain west en as ie alles ien ogenschaauw nemen nog laanger. Der binnen blommen van femilie en olle klanten. Plus n mooie krans van Be Quick. Op t lint staait:
Voor onze trouwe supporter. Of zukswat.

t Zel goud n moand loader west hemmen. Ik paas op n hoes ien mien vrougere woonploats ien t westen. Doar krieg k griep mit nogal slimme klachten. Dochter wil mie hoalen. Huft nait. Wat bezielt mie toch om schilderijen van Ploegleden te bekieken ien Huize Kranenburgh ien Bergen. t Is n snikhaide dag. Lucht is dieneg. Eerste drubbels valen as k aan t en van mirreg noar parkeerploats loop. k Vuil mie lang nait goud. Zörgen dat k thoeskom mit mien zaike lief. t Wordt duuster. Der brekt n vrezelk onweer lös. Lanteerns floepen aan. Auto's ontsteken lichten of goan aan kaant van weg. Paniek slagt tou as k ook nog op kustweg noar Groet terechtkom. Hou mout ik ien vredesnoam verder? Din heur k n stem. Dij is van Meneer Jansen. Hai zegt dat hai mien gids wezen zel.

Dat k rusteg deurrieden mout. Dat hai bie mie blift. Zo geruststellend as dij woorden klinken. k Dou wat e zegt. Hai blift tegen mie proaten. Noa n haalf uur is t slimste over. Zien stem wordt zaachter en zakt vot. Griesgruine golven mit schoemkoppen komen ien zicht. Over Ofsluutdiek rie k noar Stad tou.

Droeveg

Zo gaauw as t kin draai k van grode weg òf, ludje wegkes op. Leste snij op schaarplekken is verswonden. Dikke moand verder staait onderwaal weer te gluien ien gold. Hoe haiten dij stroalende steerntjes ien baarm toch ien t Grunnings? Wereld is transparant. Amper blad aan boom. Contouren van boerenbedrieven binnen dudelk te onderschaaiden.

Theedrinken bie ol buurman, dat is t plan. Onderwegens valen mie wat dichtregels ien. t Gaait over n man dij noa zien omswaarvens t laive gezichtje van vrouger weer zigt. Biezunder dat er n tekst vanoet t gezichtspunt van n man bie mie opwelt. t Haart is mie dou destieds echt broken/dat dut nog aal verhipte zeer/deur t breken ging t ook weer open … Nou vairde regel nog. t Klinkt wel wat smartlabbeg. Was doar lest gain oproup veur? k Loof t aal. Meschain wordt t meer een carnavalsdeundje. Din moak ik ter n refrein bie. Andrealien, ik mog die altied zo geern lieden/Andrealien, ik kwam weerom om die te vienden. n Wieske der bie, zo kloar. Eerste regels vörmen aigelk twijde couplet. k Verzin eerste. t Is toch nait te loven dat ien n autorit van drij ketaaier n verske ontstaait. Woorden onthol ik wel, melodie wordt stoerder. Zingen dus tot ik alles te kop oet kin.

Mainstied goa k deur slagboom van Wodderstoat eerst noar zeediek tou: licht, lucht en roemte ienoamen. Diskeer goa k direct ien hoes bie boer. Deur zwaait aal open. Buurman vertelt:
“k Bin wat griebeg. k Heb t hoar der òf kregen en bin zunder pet noar boeten lopen”.

“Krieg je zukswat nait van n virus?” vroag ik.
“Loat die niks wies moaken”, zegt hai.
Wie drinken thee. k Heb hom zover dat e nije zet.
Anders let e pot op steltje stoan tot e zien stoetbrug op et.

Ik begun over t verske dat k moakt heb. En dat k hom zing om nait te vergeten hou t ging.
k Heb joaren hail wat swaarven doan.
Dou zaag ik t laive wichtje weer.
Veur heur is t leven verder goan.
Mien laifde gruide meer en meer.
Ik hol op van zien ogen glenstern verdacht.
“Gaait dat over mie?”, vragt hai.
Veur k wat oetbrengen kin nimt hai t woord:
“Zeg moar niks. Droeveg is aal slim genog”.

Haarfstdag

Zol dit leste dag wezen mit mooi noazummerweer? Op fiets vot liekt mie nait verkeerd tou. Beste zudewiend aan wolken te zain. Din goa k van stad oet noar Onnen, kieken hou ver of ik kom en veur wiend aan weerom. n Poar stroaten van hoes òf zai k n jongkerel lopen, zo donker as je ze zelden zain. Ivoorkustswaart zeg mor. Ik kiek te laang noar hom. Hai vangt mien blik en zegt: "Mammie". t Klinkt wat kloagelk. Toch mout k lachen. Over scholler roup k nog wat. Rit begunt goud.

Ien Haren hol ik oostelk aan. Zo kom k op t grindpad noast zandweg. Doar binnen wel ais abbels dij je veur n poar cent mitnemen kinnen. Diskeer nait. Aan t end van weg noar Wodderhoezen lopt n nij fietspad aan diskant spoor richting Meerwieck mit n nogaal hoog brugke. t Waait nuver haard dat k zai nait veul van gruinlaand en woddergebied. Ik kom oet bie n stuk bos. Haarstkleuren komen loat van t joar. k Vien n takje haaide. Pont voart nait meer en ik koers noar Kropswol en De Groeve. Wat n auto's ja. Ienainen bedenk ik dat t twijde dingsdag ien oktober is, dus Zuudloardermaarkt. Kon wel even kieken. Zo verzaail k doar veur t eerst van mien leven. Wat n drokte, hai. Niks weerd mit fiets. Kermis, kroamkes mit nuim mor op en t is er. Aan t en van mirreg drij Zuudloarder bollen veur 8 euro. Wat mout k mit drij van dij dingen? k Perbaaier achterlaangs te komen en stap weer op. Dronken kerels waggeln over weg. Peerden worden noar trailer brocht. Auto's rieden vot.

"Veurzichteg, moeke", ropt n man. Ain dij t goud mit mie veur het. Wat n dag. Ik stap òf, zet fiets hen en loop noar bakker. Op mien verzuik legt t wichtje n bol ien sniemesien, dut hom din ien twijen en pakt stukken apaart

ien. “Dat was joe boeten nait lukt”, zegt ze. Weer bie fiets wil k aigelk vot. k Roak verstrikt ien stroaderij. Twij olle heren van stand vertellen mie ien t Nederlands dat k vlak achter Sprookjeshof zit. Ze roaden mie aan t fietspad noar Midloaren te nemen. Woar t wat rusteger is pak ik n plak krentstoet. Op grode weg is n café. Doar neem k cappuccino op t terras. t Is ienmiddels haalf zes. Op hoes aan. Wiend dij mie weerom bloazen zol is liggen goan.

Ien Onnen zai k n kist mit abbels aan kaant van weg, rooien en gruinen. Veur niks mit te nemen. Ik roek aan n rooie. Zol t n zuide wezen? Boer komt er aan op trekker. Ik roup wat. Hai heurt t nait goud en zet motor oet. k Wies noar abbels en vroag:

“Binnen t zuren of zuiten?”

“Wait k niks van”.

“Bin je gain abbelman?”

“k Bin n pereman”, zegt hai. Denk ik tenminsent te heuren.

“Bult perebomen ien hof?”, vroag k hom.

“k Bin n peerdeman”, zegt e mit n grijns van oor tot oor. Hai moakt mie aan t lachen. Der komt n vraauw aan op fiets.

“Wat is hier te doun”, vragt ze vinneg. Zien echtgenote. Aan t zure gezichtje te zain het ze mit heur man ien gain tieden echt genoten, om de woorden van n noordelke conferencier te parafraseren. Hou heb k dat zegd? Boer start trekker en ridt vot. Om heur zachter te stemmen moak ik n proatje. Abbels blieken van buurman achteroet te wezen.

As k aan t leste stuk van raais begun vroag k mie òf: wat zol dat mensje docht hebben. Haar hai n waarme glans op

zien gezicht dij zai nait meer te zain krigt? Was t zukswat? Wat beleef ik toch veul onderwegens. t Wordt koller. Ik huver. Nog even flink deurtrappen, din ben k ter weer.

t Èn van dat zummer

k Ston bie t hek van schoul dou k t heurde. n Hek mit van dij stoalen stangen. Doar kon je mooi op zitten. En goud aan vast hollen bie bok-bok-houveul hoorns. Twijmansschoul mit meester dij viool speulde en schildern dee.

Aan aner kaant van weg ston kerk. Doar is nou n heemtoen mit stinzenplanten. Lust veur t oog ien elk seizoen. Dou pastorij der nog ston was ik n keer mit jongens aan t scholdje boemzen op gracht. Senzoatie om van t aine stuk ies op aner te springen. Eliza's vlucht haar meer om hakken en laip beder òf. Ik kwam aan haals tou ien t ieskolle wodder terecht. Om hulp vroagen durfde ik nait recht. Dat ik nat en wel noar hoes tou ien dij snijproeksel, n haalf uur lopen. Dou k bie boerderij kwam was mien goud stief bevroren. Ollers dochten eerst dat opoe der aan lopen kwam op ree. Dat dee ze n enkele keer. Mor ien t wit? En ien wintertied? n Beetje baang wol k op t glaas tikken. Zunner pröddels wer k ien hoes trokken. Winters waren winters.

En din dat zummer. Hou lucht zinderde van waarmte ien polder. Kleur van klaprozen en korenblommen. Geur van kloaver en kamille. Theeblommen aan kaant van sloot. Dikke stiekels mit purper blui en witteg pluus. Hoog opgruiend zoad aan weerskanten van t woagenpad noar diek: waait, hoaver en gaarst. En t waark dat bie t boerenbedrief heurde: aarten keren, vlas ruudern, hokken, tussen baaiden mennen. Overaal heb k aan mitholpen. Meschain nog nait ien dat zummer dat ik hom zag. Ien ain van sloten gruiden broamen. Dat mag n wonder haiten ien

polder. k Wol kieken of der gonnent riep waren. Aal wat k zag was widde blommen en gruine vruchten. Op t laand noast onzent waren ze oogst aan t binnenhoalen. Ponter hong achter woagen. Buurman was aan t opvörken. Zeun pakt schoven aan en stommelt ze terecht. Dij jongkerel boven op woagen mit zien mooie open kop, ondeugende blik ien blaauwe ogen, broen verbraand bovenlichoam. Smui en vereg dut hai zien waark. Zun het zelden zo mooi schenen. t Haart gaait mie open. n Onmeetelk licht en luchteg gevuil stroomt deur mie hên. Hai ropt wat noar mie.

n Dag of wat loader vroug hai of e noar stad mog. t Was 28 augustus. Ze waren aan t waait zichten op t stuk laand veur t hoes. As waait om twaalf uur ien hok ston mog e vot, zee zien pa. Noa t eten pakte hai fiets en ging aan rit. Op grode weg lukte t hom om n baideauto vaast te pakken. Dat ging lekker haard ja. Ien t dörpke nog vlak bie hoes vloog der n bait van woagen òf. Hai kreeg hom veur t rad, kon evenwicht nait bewoaren en kwam ien gracht terecht. Doar hemmen ze hom nait op tied oetkregen. Hai is achttien joar worden.

k Ston bie t hek van schoul dou k t heurde. n Swoar, donker en machteloos gevuil bekroop mie. Gainain om mit te proaten. n Dikke week loader zol k twaalf joar worden.

Gedichten

Venneblomkes

venneblomkes haar ik plukt
stonnen bie die ien t gras
bloadjes wit en t haartje geel
t was bie zummerdag

venneblomkes haar ik plukt
en aan n kanner regen
n gleufke haar ik moakt ien steel
t waren denk k aacht of negen

venneblomkes haar ik plukt
t snoerke was zo kloar
op dien lichoam heb k hom legd
onder op dien hoar

venneblomkes haar ik plukt
stonnen bie die ien t gras
t is nou haarst mor t liekt
net of t guster was

t Verske

t Verske dat mien moeke zong
ging over golden zunnestroalen
en over zee dij heur din vong
zo daipte ien was mien vertoalen

mien moeke zingt nait meer veur mie
verblaikt binnen golden kleuren
zo gaait dat ja, het is veurbie
sums kin k heur stem nog heuren

Cyclus

Zuide zummer kropt onwilleg noar september.
Haarfst komt. Hou aans valt nou dat licht.
De kleur van raait ien t midden van november.
Woorden vienden vanzulf heur vörm ien n gedicht.
En straks wordt t koller, t is ja hoast december.
Midwinterfeest mit waarmte komt ien zicht.

t Daip bevroren, dat kin best ien januoari.
Dij gruin en grieze tint van winterlucht.
Zol der n snijstörm komen ien februoari?
Aal t leven van minsk en plant en daaier vlucht.
Nog even scheuveln, din ienains – jandorie –
is t deu. Snijproeksel hemmeln mit n zucht.

Snijklokjes dij as eerste boven komen.
n Geel tapijt van winteraconiet. n Woas
van wit en lila krookjes, poaskeblommen,
din tulpen ien violet, oranje, rood en rose.
En wat staait doar? Wat vrouge anemonen?
Zoveul te zaain, te mooi hoast veur ien voas.

Dit is woarover ik mie zo verwonder:
Dij joargetieden ien heur aigen klaid.
t Leven is n rad, draait aal ien t ronde,
wizzelt ien tied, plezaaier en verdrait,
geft hier geluk, slagt verderop n wonde.
Hou t loader òflopt, nee, ik wait t nait.

Drup

n Dichte dook trekt over t laand.
Aal kleur vergriest. t Miggelt.
Wat wilgen stoan bie sloot aan kaant.
n Drupke dij aan boomtak biggelt.

Mit t drupke wodder vuilt k n baand.
Din schoef ik dicht bie kachel.
Ik kiek nog even, pen ien haand.
k Goa deur mit mien gemaggel.

Toch wil mie t drupke nait oet t zin
dij willoos, weerloos, transparant
deur t minste of geringste valen kin.

k Leg pen aan kaant. Hou kin dat din,
woarom toch bin k nou overmand?
Omdat ik zulf n kwetsboar drupke bin?

Gain troost

Ik fiets bie binnendiek omhoog.
Bovenaan blief k even stoan.
Polder ligt veur mie, leeg.
Zun zel hoast onder goan.

k Stap op, t gaait ommeneden.
Der staait gain hoes, gain boom.
k Krieg voart en freewiel verder,
heur “I’m just going home”.

Om nooit weerom te keren
ien loade oavendzun.
k Wol allerstomste geern
dat k altied deurvoaren kon.

Ik lees gedichten

(van Nachoem M. Wijnberg)

ik lees gedichten
ogen vlaigen over woorden
gedachten hoaken aan gedachten:
        as Su Dongpo n gedicht leest van Tao Qían
        schrift hai ain weerom

ik bloader verder
t gaait aal langzoamer
gedachten hoaken aan gedachten:
        nait bitter wezen
        om wat verloren ging
        ook nait vergeten
        as wat verloren ging aangripp
        verdaint t beter

ik las n gedicht
en schreef ain weerom

Vanmirreg

vanmirreg viel ik stil
dou zun ien koamer scheen
veur mie n helder beeld
tot alles weer verdween

k hoal peerd bie diek vandoan
en dou hom helster om
t zoadel loat ik stoan
moeke ropt: laive, Absalom!

k schud t hoar lös om de kop
en huus mien peerd juust aan
deur t bos hên ien galop
100 onoverwinnelk span

peerd en ik störmen veuroet
over dij braide sloot
vrij zunner angst ien hoed
gain zaikte en gain dood

op kwelder loat k hom goan
van dizze raais weerom
is alles onherroupelk doan
as ik te tied oet kom

Pertret

Ol kerel zit ien stoul bie t glaas.
Van alles speult hom deur de kop.
Hai denkt aan hou t vrouger was.
Mainstied prat hai gewoon haardop.

En woar hai t aal nait over het:
zien traauwen, t waark en kienertied,
kwoajongensstreken, schoul, pertret
van t wichtje en wat keek ze blied.

Deur open, zuster komt er ien.
Ze vragt hom of er wat aan scheelt.
Hai zegt niks over aal dij pien.
Meschain het hai t hom wel verbeeld

Oavend

Zun ging net onder dou k te dörp oetree.
Dij leste stroalen over t lege laand.
Dij kleuren op t palet van meesterhaand.
Contouren van n boom en boerenstee.

Twij peerden bie mekoar noast vring aan ree.
t Gemoud schut vol. Ik kiek en van mien kaant
versteveg ik van nijs dij staarke baand.
Zun ging net onder dou k te dörp oetree.

Winters beeld

over ale doaken
stoft snij
n luchteg loaken
van stad tot mij
wereld is stil
geluud is nait meer te heuren
zel t mie ook gebeuren
t lot dut wat e wil

Dit laand

Dit laand van daipen en van moaren
wordt gries en graauw ien loade haarfst,
mit kloeten klaai om daipe voren
en stukjes stro van waait en gaarst.

Dit laand van moaren en van daipen
verankerd ver ien t haart op boôm,
woar lust en hartstocht eerst nog slaipen
totdat zai gruiden tot n stroom.

As daip en moar en stroom bevraizen,
Wel holdt mie din nog eefkes vaast?
Niks meer te kaizen of verlaizen.
Mor winter wacht. Nòg is t haarfst.

Streep

dij dood binnen
waren meer veur mie
as k doudestieds begreep

van nood was
aal wat ik bedocht:
ik zet n dikke streep

dij streep is aan t vervoagen
ze binnen der as ik wil
nait meer van streek deur vroagen
t wordt aalgedureg stil

En wat …

k Kiek achterom:
t laand woar ik wer wat k worden bin
mor woar ik nait meer komen kin.

n Snijbaal dij gestoag aan gruide
van aal wat er aan bakken bleef;
wat t leven nam en gaf aan zuit en
zuur, wat er van over bleef ien zeef.

Kiek ik veuroet:
of tij en tied zuch gaauwer aan nkanner rigt,
de slimste stried veurbie, t haart zwigt.

 En wat as snijbaal dommit smelt?

Aailandgevuil

ik bin mit boot noar Borkum west
blaauw zilvergries bewolkte lucht
vuurtoren van ver te zain

en tussen aal t vekaanzievolk
ree k mouderziel allain ien t rond
zo ver bie die vandoan

was ik op zuik noar ainzoamhaid?
wol ik dat ik vergeten zol?
bis vot en toch dichtbie

thoes heb k mien aigen aailand moakt
gain vuurtoren dij n welkom wenkt
of wacht ik toch op ain

wacht ik op die ….

Bie Daip

ik loop noar daip

zuudoosterwiend dij over t dreuge gruinlaand strikt
n widde swoan dij noar zien grieze jonkjes kikt

ik snoef en dou en wait weer hou kamille rokt
ik pluk wat òf en pruif weer hou of kloaver smokt

n v-vlucht vogels dij noar aandere oorden trekt
n peerd allain dij luusternd laange haals oetstrekt

vraauw dij ien onderwaal wat swoaneblomkes plukt
n aaind dij snoadernd opschrikt en deur t wodder schut

n aanlegstaaiger woar hai broenvaarfd bootje pakt
woar beeld noa beeld mie t haart en zintuug rakt

bie daip

woar k eerder laip

Lint

Aander kaant van rivier ropt.
k Zuik veer of pont, n brug kin ook.

Dij kaant stelt mie licht teleur.
Wat zöcht ik doar? Ik wil weerom.

Tied is n lint - net as rivier –
schaaidt en verbiendt mie mit wel k was,
slingert, lopt over, rakt beklemd,
 stroomt deur. Gedachtes vluien vot.

Nog even. Din is t doan.

Veerhuis Varik 2008

Doagen vervlaigen

Doagen vervlaigen as pluuskes ien wiend.
Zo ben je wat older, zo waren wie nog kiend,

onbevangen ien ons kiek op wat rond ons gebeurde,
nog gain vastvörmd oordail dij wereld verkleurde.
Tied ien t veuroetzicht dij van alles beloofde
en ientussen ons wel van aal t prille beroofde.
Noast t mooie wat ons streven bie tieden verlichtte
Ook t minne wat t leven sums hail slim ontwrichtte.

Ien ons begroaven ligt nog altied dat kiend.
Mor doagen vervlaigen as pluuskes ien wiend.

Herinnering komt of ik aal of nait wil...

Voak zai ik beelden oet mien kienertied.
Sums loat k ze goan, sums stop ik ze bezied.
n Boerderij, n appelhof, ol gracht.
Moeke dij mit ons zingt en speult en lacht.
Pa dij elk plekje kin op t laand, op aarf, ien sloot.
Zai binnen nou aal weer hail wat joaren dood.
Dat babyhokje mit ons ludje Riekske.
Dij pereboom as k over brugke toen ien fietste.
k Loop over laange woagenpad noar diek.
Aan baaide kanten koren, klaproos en kamille, kiek.

k Woon nou ien stad en dat is ook wel mooi.
Mor k zal gain gruinlaand meer en ook gain ruders hooi.
Gain leventege tafrelen van schoap en kou en peerd.
Boer dij noa t waark op t laand weerom deur diekgat keert.
Cultuur en zukswat heb ik apmoal bie de hand
Mor wat te veul van stad en wat te min van t laand.
n Hoog gebaauw aan aander kant van stroat.
Gain waait en vlas, of aarwten en stekbaitenzoad.
Onmetelijke roemte en dij verre horizon,
k wol dat k doar elke dag noar kieken kon.

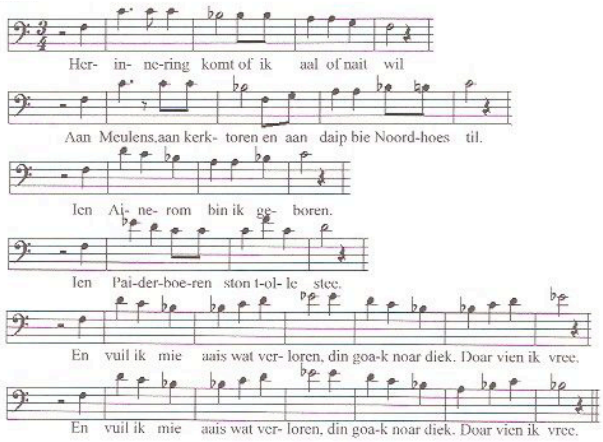
Her- in- ne-ring komt of ik aal of nait wil
Aan Meulens,aan kerk- toren en aan daip bie Noord-hoes til.
Ien Ai- ne- rom bin ik ge- boren.
Ien Pai-der-boe-ren ston t-ol- le stee.
En vuil ik mie aais wat ver- loren, din goa-k noar diek. Doar vien ik vree.
En vuil ik mie aais wat ver- loren, din goa-k noar diek. Doar vien ik vree.

Verhalen

Neudeboom	5
Lof	6
Gaans vlugt over	8
Op zuik noar Zoë	19
Van dou en nou	22
Kordina	25
Kneusde proemen	29
Winterverhoal Newfoundland	33
Haalf vief	37
Oetzicht op zee	40
Wat blift er over	45
Buurvraauw	51
Dokter Zjivago	53
Schetsbouk	57
Kastanje	63
Aaierkouken	66
Noorderplantsoen	68
Op fiets	72
Meneer Jansen	74
Droeveg	84
Haarfstdag	86
t Èn van dat zummer	89

Gedichten

Venneblomkes 94
t Verske 95
Cyclus 96
Drup 97
Gain troost 98
Ik lees gedichten 99
Vanmirreg 100
Pertret 101
Oavend 102
Winters beeld 103
Dit laand 104
Streep 105
En wat … 106
Aailandgevuil 107
Bie daip 108
Lint 109
Doagen vervlaigen 110
Herinnering komt of ik aal of nait wil 111

Siet Bootsman

(1934, Eenrum) HBS te Warffum. Ze gaf les in Leiden en Groningen (Engels). Doctoraal psychologie aan de RUG.

Vanaf 2003 richt Siet Bootsman zich op het schrijven van gedichten en verhalen. Haar werk staat in *Krödde, Kreuze* en *Toal en Taiken*.